

Μηνιαία μαθητική εφημερίδα
των μαθητών των Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων
του Δημοτικού Σχολείου Ριζού
Τηλέφωνο Σχολείου 2381071209
dim-rizou.pel.sch.gr
e-mail: mail@dim-rizou.pel.sch.gr

Έτος 13^ο
Φεβρουάριος 2009
Αριθμός Φύλλου 105
Ευρώ 1

Μαθητικός Λόγος

2008: ΕΠΑΙΝΟΣ από το Ίδρυμα Μπότση, για την 11ετή συνεχή έκδοση και την ποικιλία της ύλης μας

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Οι Αποκριές είναι περίοδος των τριών εβδομάδων πριν από την Καθαρή Δευτέρα οπότε αρχίζει η μεγάλη νηστεία της Σαρακοστής. Αποκριά (αποκρεά) σημαίνει αποχή από το κρέας. Επίσης, κατά μία εκδοχή, η λατινογενής λέξη «Καρναβάλι» αποτελείται από τις λέξεις carne = κρέας και vale = χαιρετώ. Οι μελετητές συμφωνούν πως οι ρίζες των εθίμων της Αποκριάς βρίσκονται στην αρχαιότητα. Στις πομπές που γίνονταν κατά τη διάρκεια των Ελευσίνιων μυστηρίων (που μαζί με τα Διονύσια ήταν οι πρόγονοι του σημερινού καρναβαλιού), για να μεταφερθεί το Ιερό Πέπλο της Αθήνας στον Παρθενώνα, μέσω της Ιεράς Οδού.

(Η συνέχεια στη 2^η σελίδα)

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ

ΣΕΛ. 2 – 3: Αποκριάτικα έθιμα – Το Καρναβάλι σε διάφορες της Ελλάδας ΣΕΛ. 4: 2 Φεβρουαρίου – Παγκόσμια ημέρα υγροτόπων / 7 Φεβρουαρίου – Παγκόσμια ημέρα ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο ΣΕΛ. 5 – 6 – 7: 11 Φεβρουαρίου / Παγκόσμια ημέρα γάμου ΣΕΛ. 8: 12 Φεβρουαρίου / 200 χρόνια από τη γέννηση του Δαρβίνου ΣΕΛ. 9: Ημέρα Ερυθράς Χειρός ΣΕΛ. 10: Ιωάννης Γουτεμβέργιος – Δραστηριότητες του Σχολείου μας (Ε΄ τάξη: Μουσικά όργανα) ΣΕΛ. 12: Γράμμα από τον Ουακόλα ΣΕΛ. 13: Το μήλο της αγάπης και της φιλίας ΣΕΛ. 14: Μικρασιατική καταστροφή ΣΕΛ. 15: Αν όλα τα παιδιά της Γης ΣΕΛ. 16: Θρησκείες ΣΕΛ. 17: Πετρέλαιο ΣΕΛ. 18 – 19: Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ΣΕΛ. 20: Ανακύκλωση ΣΕΛ. 21: Η εξέλιξη του υπολογιστή ΣΕΛ. 22: Βίκινγκς – Γιατί το λέμε; 23 – 24: Διασκεδάστε μαθαίνοντας

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ**ΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ****(Η συνέχεια από την 1^η σελίδα)**

Παρήλαυνε επίσης και μια μικρογραφία Ιερού Πλοίου (Πάραλος, Σαλαμινία) πάνω σε ρόδες. Σε αρχαία αγγεία συναντάμε παράσταση του Διονύσου που κάθεται πάνω σε ένα τέτοιο πλοίο. Έτσι, κατά την άλλη εκδοχή, η λέξη Καρναβάλι προέρχεται από τις λατινικές λέξεις «carrus navalis», που σημαίνει ναυτικό αμαξίδιο.

Μέχρι πριν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η Αποκριά γιορταζόταν στην Ελλάδα με παρέες μεταμφιεσμένων που κυκλοφορούσαν στους δρόμους τραγουδώντας άσεμνα και σκωπτικά τραγούδια. Το κέφι ήταν πηγαίο και άφθονο. Όμως αυτά χάθηκαν σε μικρό και μεγάλο βαθμό και επικράτησαν τυποποιημένες εορταστικές εκδηλώσεις με αποκριάτικες στολές και άρματα. Το μεγαλύτερο καρναβάλι στην Ελλάδα γίνεται στην Πάτρα. Οι εκδηλώσεις αρχίζουν στις 17 Ιανουαρίου και λήγουν την τελευταία Κυριακή της Αποκρίας με το κάψιμο του βασιλιά Καρναβάλου και τη μεγάλη παρέλαση. Ας δούμε τι γίνεται και στην υπόλοιπη επικράτεια.

Φαντίδου Δήμητρα (ΣΤ΄ Τάξη)**ΠΑΤΡΑ****ΤΣΙΚΝΟΠΕΜΠΤΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ**

Το "τσικνισμα" όπως λέει και η λέξη, είναι το στοιχείο που κυριαρχεί την συγκεκριμένη ημέρα, όπου οι "Λαϊκοί τύποι", "οι Μασκαρεμένοι" και το "Σουλάτσο" στους δρόμους της Παλιάς Πάτρας έχουν την τιμητικής τους.

Ουσιαστικά η "Τσικνοπέμπτη", ενταγμένη στο Καρναβάλι, έρχεται να θυμίσει στους Πατρινοίς συνήθειες αλλοτινών εποχών, όπου όλοι γλεντούσαν ψήνοντας στις γωνιές της παλιάς πόλης, τραγουδώντας, χορεύοντας και πίνοντας τους "χυμούς" της ταβέρνας. Τη μέρα αυτή ζωντανεύει ο Λαϊκός τύπος της Γιαννούλας της Κουλουρούς, η οποία έζησε στα χρόνια του μεσοπολέμου και πίστευε πως ο Ναύαρχος Ουίλσον είναι ερωτευμένος μαζί της και θα ερχόταν να την νυμφευθεί. Κάθε χρόνο τέτοια ημέρα, η Κουλουρού ντύνεται νύφη και με τη βοήθεια πλήθους συνοδεύεται στο λιμάνι της Πάτρας για να συναντήσει τον αγαπημένο της. Ένας γάμος που ποτέ ωστόσο δεν πραγματοποιείται προς "τέρψη" των Πατρινών που έχουν ένα ακόμη λόγο να ξεφαντώνουν, με τις Λαϊκές υπαίθριες ορχήστρες του Δήμου Πατρέων να συντελούν και να συνοδεύουν.

Το κέφι των Πατρινών που διαβαίνουν και χορεύουν στα στενά της παλιάς Πάτρας, έρχεται να ενώσει τους Πατρινοίς και τους επισκέπτες μετατρέποντας τους σε μια παρέα.

**Παπαδοπούλου Νένα, Σεμερτσίδου Χρύσα
(ΣΤ΄ Τάξη)**

* * *

Το καρναβάλι της Πάτρας αποτελεί τη σημαντικότερη εκδήλωση της περιοχής και μία από τις κορυφές της χώρας. Περιλαμβάνει παρά πολλές εκδηλώσεις όπως: «Ειδώματα», «Baby

rally», «Μπουρμπούλια», «Φεγγάρια», ποδαράτη νυχτερινή παρέλαση την παραμονή της τελευταίας Κυριακής. Κατά την προτελευταία εβδομάδα διοργανώνεται ένα διαρκές τετραήμερο εκδηλώσεων, που αρχίζουν από την Τσικνοπέμπτη και αποτελούν την πρώτη μεγάλη κορύφωση των αποκριάτικων εκδηλώσεων. Την τελευταία εβδομάδα έχουμε τη γνωστή κατάληξη των καρναβαλικών εκδηλώσεων με κορυφαίες στιγμές αυτές των δύο παρελάσεων. Οι δύο παρελάσεις γίνονται η μεν μία το Σάββατο και είναι νυχτερινή, η δε άλλη την Κυριακή το μεσημέρι.

Σ' αυτές παίρνουν μέρος πάνω από τριάντα χιλιάδες άτομα, τα περισσότερα από τα οποία είναι μέλη των Γκρουπ του κρυμμένου Θεσαυρού. Την παρέλαση παρακολουθούν 300.000 άτομα, ενώ για περίπου 48 ώρες η πρώτη της Αχαΐας μετατρέπεται σε κέντρο του κεφιού

Κελεσίδης Αντώνης (ΣΤ΄ Τάξη)**ΕΑΝΘΗ**

Εδώ αναβιώνει το παλιό έθιμο «Το κάψιμο του Τζάρου». Σύμφωνα με την τοπική παράδοση, ο «Τζάρος ή η «Τζάρους», κατά τους κατοίκους της Ανατολικής Θράκης, ήταν ένα

κατασκευασμένο ανθρώπινο ομοίωμα, τοποθετημένο πάνω σε ένα σωρό πουρνάρια. Την τελευταία Κυριακή της αποκριάς καιγόταν στο κέντρο αλάνας, πλατείας ή σε υψώματα, για να μην έχουν το καλοκαίρι ψύλλους. Το έθιμο αυτό το έφεραν οι πρόσφυγες από το Σαμακόβ της Ανατολικής Θράκης και αναβιώνει κάθε χρόνο από τους κατοίκους του ομώνυμου συνοικισμού, ο οποίος βρίσκεται κοντά στη γέφυρα του ποταμού Κόσυνθου της Ξάνθης. Η ονομασία «Τζάρος» προήλθε από τον ιδιόρρυθμο ήχο που δημιουργούσε η καύση του θάμνου «τζ,τζ,τζ...». Μετά την ολοκλήρωση του εθίμου, ακολουθεί ένα φαντασμαγορικό θέαμα με πυροτεχνήματα.

Γρηγοριάδης Γιώργος (ΣΤ΄ Τάξη)

ΝΑΞΟΣ

Στη γενέτειρα του Διονύσου ο εορτασμός ξεκινά το πρώτο Σάββατο της Αποκριάς με το σφάξιμο των χοίρων. Το μεσημέρι της τελευταίας Κυριακής, στην Απείρανθο εμφανίζονται οι «Κουδουνάτοι». Αυτοί φορούν κάπα και κουκούλα, γυρνούν το χωριό κάνοντας θόρυβο και προκαλούν με άσεμνες εκφράσεις. Οι ίδιοι κρατούν «σόμπα», ξύλο που παραλληλίζεται με τον διονυσιακό φαλλό. Μαζί τους μπλέκονται ο «Γέρος», η «Γριά» και η «Αρκούδα». Στις αποκριάτικες εκδηλώσεις των «Κουδουνάτων» μπορεί κανείς να δει το «γάμο της νύφης», το «θάνατο», την «ανάσταση του νεκρού» και το «όργωμα». Την Καθαρή Δευτέρα στις κοινότητες Ποταμιά, Καλόξιδο, Λιβάδια κ.α. οι κάτοικοι ντύνονται «Κορδελάτοι» ή «Λεβέντες», γιατί στο φέσι και στους ώμους έχουν κορδέλες. Οι «Κορδελάτοι» είναι φουστανελόφοροι και η δεύτερη ονομασία τους «Λεβέντες» αποδίδεται στους πειρατές. Από κοντά τους ακολουθούν και οι ληστές, «Σπαραρατόροι», που αρπάζουν τις κοπέλες, για να τις βάλουν με το ζόρι στο χορό και στο γλέντι, που κρατάει ως το πρωί.

Αθανασιάδου Κορίνα (ΣΤ΄ Τάξη)

ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Παραδοσιακός ντελάλης γυρίζει το νησί και διαλαλεί το πρόγραμμα του καρναβαλιού. Σε όλη τη διάρκεια της Αποκριάς διοργανώνονται χοροί, παρελάσεις, μασκαράτες, ενώ θεατρικές

ομάδες παίζουν στις πλατείες και στους δρόμους. Τις Κυριακές των Απόκρεω και της Τυρινής γίνεται η περιφορά του Καρνάβαλου με τη συνοδεία αρμάτων από όλες τις περιοχές του νησιού. Οι εκδηλώσεις κλείνουν με την πολύ διασκεδαστική «Κηδεία της Μάσκας». Μια αναπαράσταση – παρωδία κηδείας με πολύ γέλιο, όπου τη θέση του νεκρού παίρνει ο Καρνάβαλος, ενώ ακολουθούν οι θλιμμένοι συγγενείς, με απερίγραπτη εξέλιξη. Το καρναβάλι δεν περιορίζεται μόνο στην πόλη, αλλά μεταφέρεται και σ' όλα τα χωριά του νησιού.

Ηλιάδου Βαρβάρα (ΣΤ΄ Τάξη)

ΚΕΡΚΥΡΑ

Ο Ντελάλης το πρωί, με σαλπικτές και τυμπανιστές, θα διαβεί τους δρόμους της πόλης, για να αναγγείλει τον ερχομό του Σιορ Καρνάβαλου. Η μεγάλη πομπή, με άρματα, φιλαρμονικές και μασκαρεμένες συντροφίες, κατευθύνεται στην Κάτω Πλατεία για το καθιερωμένο γλέντι. Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς η παρέλαση του Σιορ Καρνάβαλου, αφού διαβεί το Σαρρόκο, την οδό Γ. Θεοτόκη, της Κάρντε Λάκουες, θα τερματίσει στην Κάτω Πλατεία, όπου θα γίνει το κάψιμό του.

Σιδηροπούλου Βάσω (ΣΤ΄ Τάξη)

ΚΟΖΑΝΗ

Η κοζανίτικη Αποκριά είναι το πιο γνήσιο, λαϊκό και αυθεντικό έθιμο της πόλης. Ένα ζωντανό έθιμο που στηρίζεται στην αυθόρμητη συμμετοχή των κατοίκων, αναβιώνοντας μια παράδοση, οι ρίζες της οποίας χάνονται στα βάθη του χρόνου. Οι εκδηλώσεις χαρακτηρίζονται από ατμόσφαιρα ευθυμίας, σάτιρας, γέλιου και χορού στους δρόμους και στις πλατείες. «Φανοί» είναι μεγάλες φωτιές που ανάβουν στις διάφορες γειτονιές της Κοζάνης και οι ντόπιοι τραγουδούν αποκριάτικα τραγούδια (στο τοπικό ιδίωμα), που σατιρίζουν καταστάσεις και πρόσωπα. Κατά τη διάρκεια του δωδεκαήμερου, κάθε μέρα μια γειτονιά ανάβει τον δικό της «Φανό», ενώ το βράδυ της Κυριακής (της Μεγάλης Αποκριά) ανάβουν όλοι οι «Φανοί» σ' όλες τις γειτονιές και η πόλη ζει ένα ξέφρενο παραδοσιακό γλέντι ως το πρωί.

Παρασκευαϊδου Λαζαρίνα (ΣΤ΄ Τάξη)

2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ - ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ

Ο φετινός εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας των Υγροτόπων μας βρίσκει μέσα σε μεγάλη αναταραχή για τις επιπτώσεις από τις κλιματικές αλλαγές και το φάσμα της λειψυδρίας. Είναι μια ευκαιρία να τονίσουμε ότι εκτός από την ανυπέρβλητη βιολογική αξία, οι υγρότοποι επιτελούν μια σειρά από άλλες λειτουργίες που είναι πολύτιμες για τη σωστή διαχείριση του νερού. Ακόμη και μικροί υγρότοποι, π.χ. στα νησιά, συγκρατούν το νερό της βροχής και εμπλουτίζουν με αυτό τον υδροφόρο ορίζοντα. Γι' αυτό το λόγο και η διατήρηση των υγροτόπων αποτελεί βασικό μέτρο άμυνας κατά της λειψυδρίας.

Παράλληλα, με την ευκαιρία της ολοκλήρωσης των Μεσοχειμωνιάτικων καταμετρήσεων υδροβίων πουλιών, η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία θυμίζει ότι οι ελληνικοί υγρότοποι αποτελούν πολύ σημαντικά καταφύγια για τα υδρόβια πουλιά ολόκληρης της Ευρώπης.

Μολονότι ο φετινός χειμώνας είναι ήπιος, πολλές δεκάδες χιλιάδες πουλιά ήρθαν και εφέτος να διαχειμάσουν. Η εικόνα σε πολλούς υγρότοπους στη Δυτική και τη Βόρεια Ελλάδα ήταν αρκετά ικανοποιητική. Για παράδειγμα, πάνω από 100.000 πάπιες μετρήθηκαν στον

Φαντίδου Δήμητρα (ΣΤ΄ Τάξη)

Αμβρακικό και 40.000 στο Μεσολόγγι, αριθμοί σημαντικά μεγαλύτεροι από πέρσι.

Σημαντικοί, όπως πάντα, αριθμοί μετρήθηκαν και στους μεγάλους υγρότοπους της Βόρειας Ελλάδας, όπως Κερκίνη, Δέλτα Αξιού, λιμνοθάλασσες Θράκης και Δέλτα Έβρου.

Οι αριθμοί ήταν μειωμένοι μόνο σε Πελοπόννησο και Κρήτη, καθώς εξαιτίας της καλοκαιρίας τα πουλιά δεν έχουν μεταναστεύσει στα νοτιότερα σημεία της Ελλάδας, αλλά έχουν βρει ήπιες συνθήκες στις βορειότερες περιοχές της χώρας μας.

Εκτός από τις πάπιες, στους ελληνικούς υγρότοπους διαχειμάζουν πολλά παρυδάτια, ερωδιοί και αρπακτικά. Πολύ σημαντικές περιοχές είναι τα εκτεταμένα λασποτόπια, όπως αυτά στα δυτικά του Μεσολογγίου, όπου διαχειμάζουν δεκάδες χιλιάδες παρυδάτια πουλιά (καλημάνια, βροχοπούλια, σφυριχτές, σκαλίδρες).

Οι Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις Υδροβίων είναι ένα συντονισμένο διεθνές πρόγραμμα, που σκοπό έχει να μετρηθούν ταυτόχρονα, στα μέσα Γενάρη, όλα τα υδρόβια που διαχειμάζουν στην Ευρώπη. Έτσι αποκτάμε πολύτιμα στοιχεία για τους πληθυσμούς τους και τις απειλές που αντιμετωπίζουν. Στην Ελλάδα, αποτελούν το μακροβιότερο πρόγραμμα παρακολούθησης υγροτόπων και έχουν ξεκινήσει από το 1968. Σε αυτές συμμετέχουν δεκάδες παρατηρητές πουλιών, που αφήνουν δουλειές και υποχρεώσεις και ξεχύνονται σε όλους τους ελληνικούς υγρότοπους στο μεσαίο Σαββατοκύριακο του Γενάρη.

Σήμερα που η ανάγκη εκτίμησης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη βιοποικιλότητα είναι μεγαλύτερη από ποτέ, η χρησιμότητα μακροχρόνιων προγραμμάτων παρακολούθησης, όπως οι Μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις, είναι παραπάνω από προφανής.

7 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ - ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΠΛΟΗΓΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ**Προστασία των ανήλικων χρηστών**

Παρά τον έντονα ενημερωτικό και επιμορφωτικό του χαρακτήρα, το Διαδίκτυο πολύ συχνά φιλοξενεί παράνομο ή προσβλητικό περιεχόμενο. Όταν ξεκινάει την πλοήγηση του στο Ίντερνετ, ένα παιδί βρίσκεται μπροστά σε ένα «λαβύρινθο» πληροφορίας, εικόνων και περιεχομένου. Σε όλο αυτό τον κυκεώνα

πληροφορίας, οι γονείς οφείλουν να καθοδηγούν το παιδί στην αναζήτηση σωστών πηγών και περιεχομένου. Οι ταχείς ρυθμοί ανάπτυξης της τεχνολογίας και οι μικρότερες ηλικιακά ομάδες στις οποίες απευθύνεται μεγάλο μέρος των εφαρμογών της, καθιστούν επιτακτική τη στοιχειώδη ενημέρωση των γονέων για τις τρέχουσες εξελίξεις και, αντίστοιχα, για τους

κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσει ένα ανήλικό ή έφηβο παιδί στο Διαδίκτυο.

Βασική διαπίστωση που πρέπει να αντιληφθούν οι γονείς είναι ότι η απαγόρευση χρήσης του Διαδικτύου και η «δαιμονοποίηση» του μέσου δεν θα έχει κανένα αποτέλεσμα, αφού τα παιδιά σήμερα μπορούν να έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο από κάποιο από τα εκατοντάδες Ίντερνετ καφέ και μάλιστα σε ένα λιγότερο ασφαλές περιβάλλον από αυτό του σπιτιού.

Ο υπολογιστής, καλό είναι, να βρίσκεται σε κάποιον από τους κοινόχρηστους χώρους του σπιτιού, κατά προτίμηση στο σαλόνι ή στο καθιστικό μαζί με την τηλεόραση όπου κάθεται όλη η οικογένεια. Με τον τρόπο αυτό η πλοήγηση στο Διαδίκτυο αποκτά πιο «συλλογικό» χαρακτήρα. Δραστηριότητας. Η

οθόνη του υπολογιστή θα πρέπει να είναι ορατή από οποιοδήποτε σημείο του δωματίου.

Αφιερώστε χρόνο για να πλοηγηθείτε μαζί με το παιδί στο Διαδίκτυο. Δείξτε του σελίδες κατάλληλου περιεχομένου και φροντίστε να τις προσθέσετε στις «Αγαπημένες» (Favorites) ώστε μελλοντικά το παιδί να τις ανακαλεί από εκεί. Έτσι θα εκμηδενίσετε τα περιθώρια μελλοντικού

λάθους πληκτρολόγησης της ιστοσελίδας στον browser, που μπορεί να οδηγήσει κάπου άλλου.

Ενημερώστε το παιδί για τους κανόνες συμπεριφοράς σε ένα chat room ή σε ένα forum. Τονίστε ότι ποτέ και κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες δεν θα πρέπει να δώσει τα προσωπικά του στοιχεία ή οποιαδήποτε πληροφορία που μπορεί να οδηγήσει στον εντοπισμό του. Παράλληλα, συζητήστε μαζί του για τους συνομιλητές του στο Διαδίκτυο, το θέμα των συζητήσεων, τα σχόλια και τις εντυπώσεις του για αυτούς.

Διαδίκτυο και εθισμός

Όπως με τις περισσότερες ανθρώπινες δραστηριότητες, έτσι και στην περίπτωση του Διαδικτύου, η υπερβολική απασχόληση μπορεί να προκαλέσει προβλήματα στην ψυχική και τη σωματική υγεία, ειδικά στους εφήβους. Ο εθισμός στο Διαδίκτυο είναι μια πραγματικότητα, την οποία οι γονείς οφείλουν να γνωρίζουν ώστε να προλάβουν την εμφάνιση του.

Όπως επισημαίνουν οι ειδικοί, σημαντικό ρόλο παίζει η πρόληψη, η οποία στην ουσία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή ελέγχου και ορίων στη χρήση του Διαδικτύου από το παιδί. Μερικά από τα πιο χαρακτηριστικά συμπτώματα εθισμού είναι η αμέλεια της προσωπικής υγιεινής, η αδυναμία συγκέντρωσης σε οποιαδήποτε δραστηριότητα που δε σχετίζεται με το Ίντερνετ, η επιθυμία να μιλούν μόνο για αυτό, μέχρι και η εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς απέναντι στους γονείς τους.

Δείγματα τέτοιας συμπεριφοράς θα πρέπει να ανησυχήσουν τους γονείς, οι οποίοι θα πρέπει να απευθυνθούν σε ειδικούς για την αντιμετώπιση και την ομαλή επανένταξη του παιδιού στο κοινωνικό σύνολο και το περιβάλλον.

Ανδρέαδου Βερονίκη, Σελίδου Στεφανία, Φαντίδης Ραφαήλ (ΣΤ΄ Τάξη)

11 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ – ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΓΑΜΟΥ

Η ημέρα αυτή καθιερώθηκε σχετικά πρόσφατα, το 1983, από ένα ζευγάρι στο Μπατόν Ρουζ της Λουιζιάνας των Η.Π.Α., το οποίο προτείνει στο Δήμαρχο, τον Κυβερνήτη και στον τοπικό Επίσκοπο, να κηρύξουν την Ημέρα του Αγίου Βαλεντίνου ως Ημέρα του Γάμου. Η ιδέα τους άρεσε και την καθιέρωσαν να είναι κάθε δεύτερη Κυριακή του Φεβρουαρίου. Το 1993 την Παγκόσμια Ημέρα του Γάμου ευλόγησε ο Πάπας Ιωάννης Παύλος ΙΙ.

Γάμος είναι η ένωση ενός άντρα με μια γυναίκα, με σκοπό να δημιουργηθεί μεταξύ τους

ολοκληρωτική και αχώριστη κοινωνία φυσικού και ηθικού βασιλείου. Ο γάμος αποτελεί το θεμέλιο της οικογένειας και της διαιώνισης του ανθρώπινου είδους. Με το γάμο αφοσιώνεται ο ένας σύζυγος στον άλλον και συμμερίζονται μαζί και τις ευτυχισμένες και τις δύσκολες στιγμές της ζωής. Γι' αυτό τιμάται ιδιαίτερα τόσο από την κοινωνία, όσο και από την πολιτεία και την εκκλησία.. Όταν αποχτήσουν παιδιά, μεριμνούν και οι δυο τους για την ανατροφή και την παιδεία τους.

Ο γάμος διακρίνεται σε πολιτικό και σε θρησκευτικό, ανάλογα με το είδος της τελετής

που γίνεται για την επικύρωσή του. Ο θρησκευτικός γίνεται από την εκκλησία και θεωρείται ως ένα από τα 7 μυστήρια, ενώ ο πολιτικός γίνεται ενώπιον των πολιτικών αρχών, συνήθως του δημάρχου. Μέχρι το 1982 στη χώρα μας ίσχυε μόνο ο θρησκευτικός γάμος, ενώ ο πολιτικός δεν αναγνωριζόταν.

Τώρα στη χώρα μας καθιερώθηκε νομικά και ο πολιτικός γάμος. Έτσι δεν απαιτείται πια και ο θρησκευτικός, για να έχει εγκυρότητα. Όμως, παρά την καθιέρωση του πολιτικού γάμου ελάχιστοι πολιτικοί γάμοι γίνονται στην Ελλάδα.

Ο Αστικός Κώδικας στα άρθρα του 1350-1385 προβλέπεται για το γάμο τα εξής:

- Για να γίνει γάμος, πρέπει ο άντρας να έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του και η γυναίκα το 14ο.
- Δεν μπορούν να παντρευτούν οι αλλόθρησκοι (π.χ. χριστιανοί με βουδιστή κτλ.)
- Δεν γίνεται γάμος, αν δε λυθεί ο προηγούμενος.
- Δεν γίνεται τέταρτος γάμος.
- Απαγορεύεται ο γάμος συγγενών κατευθείαν γραμμή απεριόριστα, πλάγια ίσαμε τον 4ο βαθμό (πρώτα ξαδέφια). Το ίδιο ισχύει και για τους συγγενείς από αγχιστεία (πλάγια μέχρι τον 3ο βαθμό)
- Δεν επιτρέπεται ο γάμος στους κληρικούς και μοναχούς της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας.
- Για να τελεστεί γάμος, χρειάζεται άδεια του επισκόπου. Αν γίνει και χωρίς άδεια, δεν είναι άκυρος.
- Πρέπει να γνωστοποιείται ο γάμος, που πρόκειται να τελεστεί, είτε στην εκκλησία, σε κάποια Κυριακή πριν από το γάμο, είτε με δημοσίευμα στις εφημερίδες.
- Αν οι μελλόνυμφοι είναι ετερόδοξοι ή ετερόθρησκοι, η ιεροτελεστία γίνεται και κατά τα δυο δόγματα ή τα δυο

θρησκευόμενα, εφόσον είναι αναγνωρισμένα στην Ελλάδα.

- Ο γάμος λύνεται μόνο με τον θάνατο, ενός των συζύγων ή με το διαζύγιο, ύστερα από δικαστική απόφαση.

ΤΑ ΣΤΕΦΑΝΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Τα στέφανα του γάμου αποτελούν το ισχυρότερο σύμβολο στην τελετή αυτή, αφού σηματοδοτούν τη σύζευξη – ένωση του ζευγαριού. Προοιωνίζονται γονιμότητα και ευτεκνία.

Δεν πρόκειται για σύμβολο της χριστιανικής παράδοσης.

Υιοθετήθηκε και ενσωματώθηκε στο τελετουργικό μας από την αρχαιότητα. Κατά την τελετή του γάμου οι νεόνυμφοι έφεραν στο κεφάλι τους στεφάνια και κρατούσαν αναμμένες λαμπάδες, αναφέρει ο Πλούταρχος στα Ηθικά.

Τα στεφάνια και τότε ήταν κατασκευασμένα από φυτά, προσδίδοντας σ' αυτά γονιμικό χαρακτήρα. Με το πέρασμα του χρόνου αποδόθηκε σ' αυτά ο συμβολισμός της εξουσίας, ενώ συνδυάζονται μέχρι σήμερα δοξασίες και μαγικές ενέργειες αποτροπής του κακού. Το σχήμα του κύκλου έχει επίσης αποτρεπτική και ταυτόχρονα προστατευτική δύναμη. Έτσι οι νεόνυμφοι που φορούν το στεφάνι προστατεύονται από το κακό (αναλογική μαγεία) και απομακρύνουν ταυτόχρονα κάθε επίβουλη ενέργεια. Το είδος του φυτού, που επέλεξαν να

κατασκευάσουν τα στεφάνια σηματοδοτούσε επίσης και άλλες επιμέρους ιδιότητες: η ελιά σύμβολο της ειρήνης, η δάφνη σύμβολο νίκης, δόξας και τιμής, η μυρτιά της αγάπης, το κλήμα σύμβολο ευκαρπίας, γονιμότητας και ευτυχίας, τα άνθη αποτελούν την ενσάρκωση της αναγεννητικής και αυξητικής δύναμης της ζωής. Τα στέφανα που κατασκευάζονταν από μέταλλα ήταν προϊόντα εργαστηριακής τέχνης. Σε αυτά ανήκαν τα στέφανα από χρυσό ή ασήμι διακοσμημένα με ημιπολύτιμες πέτρες και

σχέδια γεωμετρικής τέχνης ή απεικόνιση φυτών και λουλουδιών. Ακόμα στην κατηγορία αυτή εντάσσονται τα στέφανα που κατασκευάζονταν από σύρμα χρυσού ή αργύρου (η τέχνη της συρματέρης).

Σε πολλά τραγούδια αναφέρονται τα χρυσά στεφάνια: «Φτιάνει στεφάνι από φλουρί κεριά μαλαματένια και το στεφανομάντηλο όλο μαργαριτάρια»(Θεσσαλίας)

Τα στέφανα συνήθως τα αγόραζε ως δώρο ο νονός ή η νουνά της νύφης ή τα κατασκεύαζαν όλα μαζί τα μέλη της οικογένειας. Όταν τα στέφανα έμπαιναν μέσα στο σπίτι, τα τοποθετούσαν μέσα σε δίσκο, συνήθως ασημένιο και στρωμένο με ένα ειδικό πανί μεταξωτό, το στεφανομάντηλο ή τα έβαζαν κοντά στα εικονίσματα. Τη μέρα του γάμου έβαζαν στο δίσκο και κουφέτα με ρύζι. Στην πομπή προς την εκκλησία προηγείται ο δίσκος με τα στέφανα, που πρόσεχαν ιδιαίτερα να τον κρατήσει ένα κορίτσι που ζούσαν και οι δυο γονείς του. Ο δίσκος τοποθετείται σε ένα τραπεζάκι στην εκκλησιά από όπου ο ιερέας θα παραλάβει τα στέφανα, για να τα ευλογήσει αργότερα και ύστερα να τα βγάλει στο κεφάλι του γαμπρού και της νύφης.

Παλιότερα, αμέσως μετά τη στέψη, επικρατούσε το έθιμο του φιλήματος. Έτσι μετά από τον ιερέα ακολουθούσαν οι γονείς των νεόνυμφων, έπειτα οι συγγενείς ένας – ένας με τη σειρά φιλούσε τα στεφάνια και το ευαγγέλιο. Σε πολλά μέρη έριχναν στο δίσκο χρήματα, τα οποία ήταν για τον ιερέα ή σε άλλα μέρη άντρες έριχναν χρήματα για ενίσχυση του ζευγαριού, ενώ οι γυναίκες έφερναν υφάσματα και κεντήματα. Οι νεόνυμφοι φύλαγαν τα στέφανά τους στη στεφανοθήκη, που την τοποθετούσαν πάνω από το προσκέφαλό τους ή την κρεμούσαν ανάμεσα στις εικόνες στο εικονοστάσι.

Ανδρεάδου Βερόνικα, Ηλιάδου Βαρβάρα, Παπαδοπούλου Νένα (ΣΤ΄ Τάξη)

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΓΑΜΟ

- Αν δεν χτίσεις και παντρεύεις, δεν μαθαίνεις τον κόσμο.
- Ανύπαντρος προξενητής για λόγου του γυρεύει.
- Η μικρός – μικρός παντρέψου ή μικρός καλογερέψου.
- Γάμος χωρίς βιολιά δεν γίνεται
- Θ' αφήσουμε τον γάμο να πάμε για πουρνάρια;
- Έγινε του κουτρούλη ο γάμος.

- Α δε μοιάσει, δε θα συμπεθεριάσει.
- Κάνεις σαν την κακιά την πεθερά.
- Με το ζόρι παντρεία δεν γίνεται.
- Όλα τα έχει η νύφη μας ο φερετζές της λείπει.
- Παπούτσι από τον τόπο σου και ας είναι και μπαλωμένο.
- Πάρ' τονε στον γάμο σου να σου πει και του χρόνου.
- Σα θέλει η νύφη και ο γαμπρός τύφλα να 'χει ο πεθερός.
- Το λέει της πεθεράς για να το ακούσει η νύφη.
- Βάλε σκούπα και φαράσι προξενιό να μη χαλάσει.

Ανδρεάδου Βερόνικα

ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ

ΓΑΜΟΥΣ

- Αν δεν περάσουν σαράντα μέρες από το γάμο, η νύφη δεν επιτρέπεται να πάει σε άλλο γάμο, γιατί όπως λένε, «ασαράντιστη νύφη δεν κάνει να αγναντεύει άλλη νύφη».
- Αν δεν χρονίσει η νύφη, δεν κάνει να βάλει κότα να κλωσήσει.
- Η νύφη δεν κάνει επισκέψεις σ' άλλα σπίτια, αν δεν σαραντίσει.
- Όταν στρώνουν το νυφικό στο κρεβάτι, ρίχνουν πάνω ένα αγοράκι, που ζουν και οι δύο οι γονείς του, για να κάνει και το νέο ζευγάρι αγόρι.
- Μόλις έμπαινε η νύφη στο σπίτι του γαμπρού, την έβαζαν να πατήσει σε σίδερο, για να στεριώσει το ζευγάρι.
- Η πεθερά έπρεπε να ταΐσει τη νύφη της μια κουταλιά μέλι καθώς η δεύτερη έμπαινε στο σπίτι, για να 'ναι γλυκιά η νέα της ζωή.
- Αν δεν άναβαν καλά οι λαμπάδες του γάμου ή αν στο τέλος δεν έσβηναν και οι δύο μαζί, ήταν κακό σημάδι.
- Τα νεαρά κορίτσια έπαιρναν κουφέτα από το δίσκο με τα στεφάνια, τα έβαζαν κάτω από το μαξιλάρι τους για να ονειρευτούν ποιος θα ήταν ο μέλλον σύζυγος τους.
- Η νύφη έγραφε κάτω από τα παπούτσια της τα ονόματα των φιλενάδων της, οποια ονόματα έσβηναν αυτές οι κοπέλες θα παντρεύονταν.
- Ο γαμπρός δεν πρέπει να πάει στα κτήματα για σαράντα μέρες.

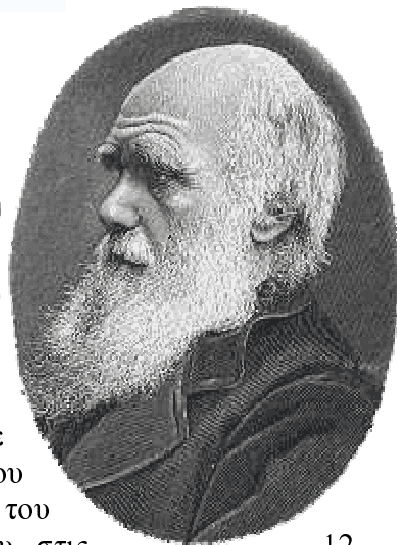
- Για να πετύχει το προξενιό, ο προξενητής φορούσε δύο λογιών παπούτσια.
- Η νύφη που δεν είχε ακόμη χρονίσει δεν έπρεπε να καθίσει στον αργαλειό, γιατί θα γεννούσε όλο κορίτσια.

Αντρεάδου Βερονίκη, Ηλιάδου Βαρβάρα,
Παπαδοπούλου Νένα (ΣΤ΄ Τάξη)

12 ΦΛΕΒΑΡΗ – 200 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΔΑΡΒΙΝΟΥ

Ο **Κάρολος Ροβέρτος Δαρβίνος** (Charles Robert Darwin) (12 Φεβρουαρίου, 1809 - 19 Απριλίου, 1882) ήταν Βρετανός φυσιολόγος, συλλέκτης και γεωλόγος ο οποίος έμεινε διάσημος στην ιστορία ως ο θεμελιωτής της **θεωρίας της εξέλιξης**, καθώς και ως εισηγητής της **θεωρίας της φυσικής επιλογής**, μέσω της οποίας πρότεινε ότι συντελείται η εξέλιξη.

Ο Δαρβίνος ανέπτυξε μεγάλο ενδιαφέρον για τη φυσική ιστορία, όταν σπούδαζε ιατρική και μετά θεολογία στο πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου. Οι παρατηρήσεις του στην βιολογία τον οδήγησαν να μελετήσει τη μετάλλαξη των ειδών και να αναπτύξει τη θεωρία του για τη φυσική επιλογή το 1838. Το 1858 όμως, όταν έμαθε ότι ο Άλφρεντ Ράσελ Γουάλας είχε αναπτύξει μια παρόμοια θεωρία, αναγκάστηκε να δημοσιοποιήσει πρόωρα τη θεωρία του.

Ο Κάρολος Δαρβίνος γεννήθηκε στο Σρούσμπερν του Σροπσάιρ του Ηνωμένου Βασιλείου στις 12 Φεβρουαρίου του 1809. Ήταν το πέμπτο παιδί, από έξι, του γιατρού της καλής κοινωνίας Ροβέρτου Δαρβίνου και της Susannah Darwin (Γουέτζουντ). Η μητέρα του πέθανε, όταν ήταν μόλις οκτώ ετών. Όταν πήγε στο σχολείο τον επόμενο χρόνο, ζούσε εκεί ως εσώκλειστος μαθητής.

Το 1825 πέρασε το καλοκαίρι του ως βοηθός του πατέρα του προσπαθώντας να θεραπεύσουν τους φτωχούς του Σροπσάιρ (*Shropshire*). Τον ίδιο χρόνο ο Δαρβίνος πήγε στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου για να σπουδάσει ιατρική, αλλά η αποστροφή του για τις μεθόδους της

χειρουργικής τον έκανε να αμελεί τις σπουδές του στην ιατρική. Διδάχτηκε τη μέθοδο της ταρίχευσης από τον Τζον Έντμοντστοουν. Στον δεύτερο χρόνο του στο πανεπιστήμιο ενδιαφέρθηκε και έγινε μέλος σε φοιτητικές κοινότητες που ασχολούνταν με την φυσική ιστορία.

Στον δεύτερο χρόνο του στο πανεπιστήμιο ενδιαφέρθηκε και έγινε μέλος σε φοιτητικές κοινότητες που ασχολούνταν με την φυσική ιστορία. Ήταν μαθητής του Ρόμπερτ Έντμουντ Γκραντ.

Ο Δαρβίνος συμμετείχε στις έρευνες του Γκραντ για τον κύκλο ζωής των θαλάσσιων ζώων στις ακτές του Firth of Forth. Ο Δαρβίνος στη συνέχεια παρακολούθησε το μάθημα φυσικής ιστορίας του Χένσλοου, και έγινε ο αγαπημένος του μαθητής. Μάλιστα, είχε γίνει γνωστός ως "ο άνθρωπος που συμβαδίζει με τον Χένσλοου". Όταν άρχισαν να πλησιάζουν οι εξετάσεις, ο Δαρβίνος συγκεντρώθηκε περισσότερο στη μελέτη. Ο Χένσλοου είχε προτείνει τον Δαρβίνο για την (άνευ πληρωμής) εθελοντική θέση του βοηθού του Ρόμπερτ Φιτζρόν, κυβερνήτη του πολεμικού πλοίου «*Beagle*». Το *Beagle* θα αναχωρούσε για μια εξερευνητική αποστολή δύο χρόνων, για να καταγράψει τις ακτές της Νότιας Αμερικής. Ήταν μεγάλη ευκαιρία για τον Δαρβίνο για να αναπτύξει την καριέρα του φυσιολόγου. Ο πατέρας του αντιτάχθηκε στο ταξίδι αυτό θεωρώντας ότι ήταν χάσιμο χρόνου, αλλά μεταπείστηκε από τον Josiah Wedgwood. Το ταξίδι αυτό τελικά οδήγησε σε μια εκστρατεία πέντε ετών η οποία επέφερε δραματικές αλλαγές σε πολλές επιστήμες.

Το «*Beagle*» αγκυροβόλησε στο αρχιπέλαγος των νησιών Γκαλαπάγκος, που απέχουν μεταξύ τους περίπου 80 χμ. Ο Δαρβίνος είδε τεράστιες χελώνες και ιγκουάνα. Ανακάλυψε επίσης ότι κάθε νησί είχε το δικό του είδος σπίνου – με το δικό του ιδιαίτερο ράμφος, που διέφερε από το ράμφος των σπίνων των γειτονικών νησιών. Όλα αυτά τα είδη διέφεραν και από το μοναδικό είδος που γνώριζε ο Δαρβίνος και που εμφανίστηκε στην Αμερική πολύ νωρίτερα, όταν τα Γκαλαπάγκος δεν υπήρχαν ακόμα. Ο Δαρβίνος

υποψιάστηκε ότι όλοι ανεξαιρέτως οι σπίνου των Γκαλαπάγκος ήταν απόγονοι του σπίνου της Αμερικής. Αυτοί οι απόγονοι προσαρμόστηκαν στις συνθήκες ζωής τις οποίες βρήκαν σε κάθε νησί. Έτσι, από ένα και μοναδικό είδος προήλθαν άλλα δεκατρία, όλα διαφορετικά μεταξύ τους.

Το σχήμα ενός ράμφους, το πάχος ενός φτερώματος ή το μήκος ενός λαιμού μεταβάλλονται με την πάροδο του χρόνου. Αυτή η μεταβολή οφείλεται στη «φυσική επιλογή». Το τάδε ζώο έχει πιο πυκνό τρίχωμα και άρα προστατεύεται καλύτερα από τον «αδερφό» του. Άλλο παράδειγμα: το τάδε τρέχει πιο γρήγορα από τον «αδερφό» του, άρα έχει περισσότερες πιθανότητες να ξεφύγει από τους εχθρούς του. Σε κάθε είδος, εκείνοι που διαθέτουν πρώτοι αυτά τα πλεονεκτήματα υπερέχουν αριθμητικά όταν ενηλικιώνονται. Μεταβιβάζουν λοιπόν αυτά τα χαρακτηριστικά στα μικρά τους. Αυτά τα χαρακτηριστικά – οι «χρήσιμες παραλλαγές» - που προστατεύουν την επιβίωση σιγά σιγά ενισχύονται σε κάθε είδος, του οποίου η μεταβολή μπορεί να διαρκεί εκατομμύρια χρόνια.

Ιωαννίδου Ιωάννα, Καρυπίδου Ελένη, Σεμερτσίδου Χρύσα (ΣΤ΄ Τάξη)

ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΧΕΙΡΟΣ

Η Ημέρα της Ερυθράς Χειρός ή Ημέρα του Κόκκινου Χεριού γιορτάζεται κάθε χρόνο **στις 12 Φεβρουαρίου** με σκοπό να θυμίσει και να ευαισθητοποιήσει τους πολίτες του κόσμου για τα παιδιά που στρατεύονται παρά τη θέλησή τους σε πολέμους και ένοπλες συγκρούσεις. Πρόκειται για τη χειρότερη μορφή παιδικής κακοποίησης.

Παραδείγματα εκτεταμένης χρησιμοποίησης παιδιών ως στρατιωτών παρατηρούνται κυρίως σε χώρες της Αφρικής (Κονγκό, Ρουάντα, Ουγκάντα, Σουδάν, Ακτή Ελεφαντοστού), αλλά και στις Φιλιππίνες, τη Μυανμάρ (Βιρμανία) και την Κολομβία. Υπολογίζεται ότι ο αριθμός τους ανέρχεται σε περίπου 300.000, το ένα τρίτο των οποίων είναι κορίτσια. Σύμφωνα με τον ΟΗΕ, το 2006 υπολογίζεται ότι περισσότερα από 250.000 παιδιά συμμετείχαν ενεργά σε ένοπλες συγκρούσεις, σε κυβερνητικές ένοπλες δυνάμεις, τάγματα πολιτοφυλακής ή άλλες ένοπλες αντιπολιτευόμενες ομάδες. Παιδιά ακόμα και ηλικίας εννέα χρονών απάγονται και χρησιμοποιούνται στο πεδίο της μάχης. Παιδιά στρατολογούνται σε χώρες της Αφρικής, όπου το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα οξύ, της Ασίας και σε μέρη της Λατινικής Αμερικής, της Ευρώπης και

Το 1859 δημοσίευσε ο Δαρβίνος σε ένα βιβλίο με τίτλο «**Η προέλευση των ειδών**» (The Origin of Species) τα πορίσματα από αυτό το ταξίδι του και από τις συγκριτικές μελέτες που πραγματοποίησε για πάνω από 20 χρόνια. Σ' αυτό το βιβλίο υποστηρίζει ο Δαρβίνος ότι τα είδη του ζωικού βασιλείου δεν παραμένουν αμετάβλητα, όπως υποστήριζε ο Αριστοτέλης, αλλά έχουν κοινή καταγωγή και εξελίσσονται με την πάροδο των χιλιετιών. Μόνο εκείνα τα είδη του ζωικού και φυτικού βασιλείου επιβιώνουν στη φύση, τα οποία προσαρμόζονται στο εκάστοτε περιβάλλον, όπως αυτό διαμορφώνεται από γεωλογικά, φυσικοχημικά κ.ά. φαινόμενα. Λεπτομέρειες για το μηχανισμό που διατηρεί στα ζώα και φυτά τις πληροφορίες για τις απαιτούμενες βέλτιστες ιδιότητες, δεν ήταν σε θέση να δώσει βέβαια ο Δαρβίνος, γιατί εκείνη την εποχή δεν ήταν γνωστές σημαντικές λεπτομέρειες για τα βιολογικά φαινόμενα.

Ο Δαρβίνος παντρεύτηκε το έτος 1839 την ξαδέλφη του Emma Wedgwood και απέκτησαν 10 παιδιά, από τα οποία έζησαν τα 7. Μέχρι το θάνατό του έγινε μέλος σε πολλές επιστημονικές ενώσεις της Βρετανίας, της Γαλλίας κ.ά.

της Μέσης Ανατολής Το Προαιρετικό Πρωτόκολλο απαιτεί από τις κυβερνήσεις να λάβουν όλα τα εφικτά μέτρα, για να διασφαλίσουν ότι παιδιά κάτω των 18 ετών δεν θα συμμετέχουν σε συγκρούσεις. Όλες οι μορφές αναγκαστικής στρατολόγησης παιδιών κάτω των 18 ετών απαγορεύονται, και οι κυβερνήσεις είναι υποχρεωμένες να αλλάξουν την εθνική τους νομοθεσία, ώστε η ελάχιστη ηλικία για την εθελοντική συμμετοχή στο στρατό να είναι τα 16 έτη τουλάχιστον. Το Προαιρετικό Πρωτόκολλο δεσμεύει (κάτι σπάνιο στο διεθνές δίκαιο) και τις ένοπλες ομάδες, και απαγορεύει σε αυτές να στρατολογούν άτομα κάτω των 18 ετών (είτε εθελοντικά, είτε αναγκαστικά).

Μερικά παιδιά κατατάσσονται σαν λύση επιβίωσης σε περιοχές διαλυμένες από τον πόλεμο, αφού οι κοινωνικές και οικονομικές δομές έχουν καταρρεύσει ή αφού είδαν την

οικογένειά τους να βασανίζεται ή να σκοτώνεται. Άλλα παιδιά κατατάσσονται ως αποτέλεσμα φτώχειας και έλλειψης εργασιακών ή εκπαιδευτικών ευκαιριών.

Η Ημέρα της Ερυθράς Χειρός καθιερώθηκε στις 12 Φεβρουαρίου 2002, όταν τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των Παιδιών στις Ενοπλες Συγκρούσεις. Η Ελλάδα επικύρωσε τη συνθήκη στις 22 Οκτωβρίου 2003.

Ο «Συνασπισμός για τη μη χρησιμοποίηση Παιδιών ως Στρατιωτών», που εδρεύει στο

Αθανασιάδου Κορίνα, Καρυτίδου Ελένη, Σελίδου Στεφανία (ΣΤ΄ Τάξη)

Λονδίνο και έχει την πρωτοβουλία των εκδηλώσεων, περιλαμβάνει στους κόλπους του οργανώσεις, όπως η Διεθνής Αμνηστία και το Παρατηρητήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Human Right Watch) και συνεργάζεται με τη UNICEF, τον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό και τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας.

Σήμα της Ημέρας είναι μια κόκκινη παλάμη, η οποία περικλείει το περίγραμμα ενός λευκού παιδιού - στρατιώτη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΟΥΤΕΜΒΕΡΓΙΟΣ

Ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος γεννήθηκε κατά

το επικρατέστερο το 1397 και πέθανε το 1468 σε ηλικία 71 ετών. Τόπος γέννησής του είναι το Μάιντς (Mainz) της Γερμανίας και θεωρείται ο «πατέρας» της τυπογραφίας.

Περίπου στα 1430 εγκαταστάθηκε στο Στρασβούργο. Τον Μάρτιο του 1434, ένα γράμμα του, υποδεικνύει ότι εκείνη την

εποχή διέμενε εκεί, όπου είχε κάποιους συγγενείς από την πλευρά της μητέρας του. Στο Στρασβούργο, άρχισε να πειραματίζεται στη μεταλλουργία και στα 1434 έκανε τα πρώτα του βήματα στην τυπογραφία.

Ο Γουτεμβέργιος θεωρείται ο «πατέρας» της μηχανικής εκτύπωσης μολονότι είχαν ήδη κατασκευαστεί κινητά τυπογραφικά στοιχεία

από τον Ολλανδό Λαυρέντιο Κοστέρ στο Χάρλεμ, γιατί εκείνος συνέλαβε πρώτος την ιδέα της τυπογραφικής μεθόδου στο σύνολό της.

Ο εκπαιδευμένος χρυσοχόος, μέλος της αντίστοιχης συντεχνίας, πειραματίζεται από το 1434 με κινητούς ξύλινους χαρακτήρες. Τα πρώτα αποτελέσματα, διαφαίνονται το 1436 που εκτυπώνει λαϊκά, θρησκευτικά βιβλία. Γρήγορα όμως τα αντικατέστησε με μεταλλικά, γιατί τα ξύλινα έσπαζαν εύκολα.

Μετά από διάφορες προσπάθειες πετυχαίνει το 1441, με τη βοήθεια ενός βελτιωμένου μελανιού, να αξιοποιήσει εκτυπωτικά και τις δύο όψεις μιας σελίδας χαρτιού.

Η τελική επιτυχία για την αξιοποίηση της εφεύρεσης του ήρθε με την εκτύπωση **στις 23 Φεβρουαρίου του 1455** της Βίβλου των 42 γραμμών στα λατινικά, σε 180 αντίτυπα, τα περισσότερα σε κοινό χαρτί και μερικά σε χαρτί εξαιρετικής ποιότητας, μία αισθητικά άριστη τυπογραφική εργασία αν και αποτελεί μόλις το πρώτο τυπογραφικό προϊόν του. Είναι ευρέως γνωστή ως η Βίβλος του Γουτεμβέργιου. Αποτελεί το πρώτο βιβλίο μαζικής παραγωγής, που για πολλούς είναι το καλύτερο και αρτιότερο τεχνικά βιβλίο που τυπώθηκε ποτέ.

**Γρηγοριάδης Γιώργος, Κελεσιδής Αντώνης,
Παπαδόπουλος Θεοδωρής, Ταρπάνης Γιάννης (ΣΤ΄ Τάξη)**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΜΑΣ

Ε΄ ΤΑΞΗ

Η ενότητα 7 στο μάθημα της γλώσσας αφορούσε τη «μαγεία» της μουσικής. Εμείς ακολουθήσαμε τους δρόμους της, γι' αυτό θα θέλαμε μέσα από αυτά που διαβάσαμε και γράψαμε να σας μεταφέρουμε στη μαγική της χώρα, για να γνωρίσετε πόσο δυνατός είναι ο μουσικός ήχος που μπορεί να είναι τόσο ευχάριστος όσο ευχάριστη είναι και μια μουσική μελωδία που αγγίζει την καρδιά κάθε ανθρώπου.

Τα μουσικά όργανα χωρίζονται:

Σε έγχορδα [σύνθετη λέξη από την πρόθεση εν και το ουσιαστικό χορδή]: ονομάζουμε τα μουσικά όργανα που έχουν χορδές, όπως: κιθάρα, μπουζούκι, λύρα, μαντολίνο, πιάνο, λαούτο, μπαγλαμάς, βιολί, βιόλα, βιολοντσέλο, άρπα κ.ά.

Σε πνευστά [πνέω = φυσώ]: ονομάζουμε τα μουσικά όργανα που λειτουργούν όταν φυσάμε:

φλογέρα, σαξόφωνο, τρομπέτα, κλαρίνο, φλάουτο, κορνέτα, φουσαρμόνικα κ.ά.

Σε κρουστά [κρούω = χτυπώ]: ονομάζουμε τα μουσικά όργανα που παίζονται με κρούση, δηλαδή όταν τα χτυπάμε: τύμπανο, ντέφι, τουμπερλέκι, πόγκος, καστανιέτες, κλαρινέτα κ.ά.

Από την Ε΄ Τάξη

Η ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

Η σύγχρονη ορχήστρα απασχολεί σε μόνιμη βάση γύρω στους 100 μουσικούς. Έχει ευέλικτη δομή και είναι σε θέση να εκτελεί έργα όλων των εποχών.

Η εξέλιξη της ορχήστρας

Η ορχήστρα, όπως την ξέρουμε σήμερα, άρχισε να διαμορφώνεται στην περίοδο του Μπαρόκ, από το 1600 αλλά κυρίως μετά το 1650. Την περίοδο αυτή συνυπήρχαν πολλά όργανα στη δυτική Ευρώπη. Συνόδευαν το τραγούδι ή αναπλήρωναν την ανθρώπινη φωνή όπου χρειαζόταν, και χρησιμοποιούνταν στις στρατιωτικές μπάντες και στη θρησκευτική μουσική.

Στην αρχική της μορφή η ορχήστρα μιμούταν τη χορωδία. Η τάση να μιμηθούν τα όργανα τις ιδιότητες της ανθρώπινης φωνής οδήγησε στην κατασκευή διαφόρων τύπων του ίδιου οργάνου σε διαφορετικά μεγέθη, ώστε να καλύπτεται μια μεγάλη έκταση με παρόμοιο ηχόχρωμα. Έτσι, η ορχήστρα βασίστηκε στο οργανικό σύνολο της οικογένειας του βιολιού, που δημιουργήθηκε ως απομίμηση του χορωδιακού συνόλου, αποτελώντας τον πυρήνα της ορχηστικής μουσικής σε όλα τα μετέπειτα στάδιά της.

Τα πνευστά μπήκαν στην ορχήστρα σταδιακά, αρχικά για να τονίσουν και να

χρωματίσουν τον ήχο των εγχόρδων και κατόπιν ως στοιχεία ηχητικής αντίθεσης, ενώ τα κρουστά χρησιμοποιήθηκαν κυρίως ως δυναμικά και ρυθμικά στοιχεία. Οι επιμέρους οικογένειες των οργάνων, με εξαίρεση τα κρουστά, σχηματίζουν μια “χορωδία” με φωνές σοπράνο,άλτο, τενόρο και μπάσο. Ενώ αρχικά η ακρόαση μουσικών έργων ήταν προνόμιο των αριστοκρατικών κύκλων, η εμφάνιση και η γρήγορη εξέλιξη των μεσαίων τάξεων δημιούργησαν αυξανόμενο ενδιαφέρον προς τη μουσική και την ανάγκη για αίθουσες συναυλιών με μεγαλύτερη χωρητικότητα. Για να ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα, τα μουσικά σύνολα μεγάλωσαν με μέγεθος, ενώ σειρά τεχνικών παρεμβάσεων βελτίωσε την απόδοση των οργάνων.

Η ορχήστρα αποτελείται από: την άρπα, τα πρώτα βιολιά, τα δεύτερα, τις βιόλες, τα βιολοντσέλα, τα κοντραμπάσα, τα φλάουτα, τα όμποε, τα κλαρινέτα, τα φαγκότα, τα κόρνα, τις τρομπέτες, τα τρομπόνια, τις τούμπες και τα κρουστά.

**Τσιλιάκη Θωμαή, Παπαδοπούλου Κατερίνα
(Ε΄ Τάξη)**

ΤΑ ΚΡΟΥΣΤΑ

Τα κρουστά είναι μια τεράστια οικογένεια ίσως η παλιότερη όλων των οργάνων και από αρχαιότατων χρόνων έχουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο σε όλα τα είδη της δυτικής αλλά και της παραδοσιακής μουσικής σε ολόκληρο τον κόσμο

Στην πολυπληθέστατη αυτή ομάδα οργάνων συναντάμε όλων των ειδών τα υλικά δέρμα, ξύλο, διάφορα μέταλλα κ.ά. Ο ήχος παράγεται με άμεση δόνηση ή κρούση μιας επιφάνειας που πάλλεται και χωρίζονται σε διάφορες κατηγορίες. Ανάλογα με το μέσο που παράγει τον ήχο διακρίνονται σε μεμβρανόφωνα, το ηχογόνο σώμα των οποίων είναι μια μεμβράνη τετωμένη πάνω σε ένα ηχείο (π.χ. τύμπανα), και σε ιδιόφωνα, το ηχογόνο σώμα των οποίων είναι το ίδιο με το σώμα του οργάνου (π.χ. το τρίγωνο). Επίσης χωρίζονται σε κρουστά καθορισμένης τονικής οξύτητας (π.χ. ξυλόφωνο)

και σε κρουστά μη καθορισμένης τονικής οξύτητας (π.χ. καστανιέτες). Αξίζει ωστόσο, να σημειωθεί ότι σύγχρονοι συνθέτες εξερευνώντας τους ήχους των κρουστών εξειδικεύουν όλο και περισσότερο τους ήχους και τα ηχοχρώματα που επιθυμούν να ακούσουν στα έργα τους. Έτσι ακόμη και σε κρουστά που μέχρι πρόσφατα

θεωρούνταν όργανα μη καθορισμένης τονικής οξύτητας παρατηρείται μια τάση να προσδιορίζεται, έστω και κατά προσέγγιση, τονικά το άκουσμά τους (π.χ. ταμπούρο ή τρίγωνο ψηλότερου ή χαμηλότερου τονικού ύψους).

Παπαδόπουλος Στέφανος (Ε΄ Τάξη)

ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΥΑΚΟΛΑ

Μέσα στο Γενάρη λάβαμε γράμμα από τον Ουακόλα. Ποιος είναι ο Ουακόλα; Είναι το παιδί από την Αιθιοπία, το οποίο έχει υιοθετήσει το σχολείο μας μέσω της οργάνωσης ActionAid. Έχουν περάσει επτά χρόνια από τότε. Δυο φορές το χρόνο παίρνουμε γράμμα από τον Ουακόλα. Στα γράμματά του μας περιγράφει τη ζωή στον τόπο του. Το ίδιο κάνει και σ' αυτό. Μας γράφει:

«Ο Ουακόλα και η οικογένειά του ρωτάνε “πώς είστε εσείς και οι οικογένειές σας”. Ο Ουακόλα είπε: “Αυτή τη φορά θέλω να σας πω κάτι σχετικά με τις ημέρες της εβδομάδας. Υπάρχουν επτά μέρες μέσα στην εβδομάδα. Τα ονόματά τους είναι στην τοπική γλώσσα Wiixata, Kibxata, Roobii, Kamisa, Jimaata, Sanbata και Dilbata τα οποία σημαίνουν Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο, Κυριακή αντίστοιχα.

Στον τόπο μου το Σάββατο είναι η μέρα που έχουμε αγορά, το οποίο σημαίνει ότι εκείνη την ημέρα είμαι περισσότερο απασχολημένος από ό,τι τις άλλες έξι μέρες, επειδή, όταν οι γονείς μου πηγαίνουν στην αγορά, εγώ είμαι υπεύθυνος για τα ζώα και το σπίτι.

Προτιμώ και μου αρέσει το Σάββατο περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη μέρα, επειδή μερικές φορές οι γονείς μου μου επιτρέπουν να διασκεδάσω με τους φίλους μου. Κατά τη διάρκεια της εβδομάδας βοηθάω την οικογένειά μου με τα ζώα.

Ο Ουακόλα είπε: “Η οικογένειά μου και εγώ ωφελούμαστε από το πρόγραμμα το οποίο εσείς υποστηρίζετε. Ευχαριστούμε πάρα πολύ για την υπέροχη συνεργασία σας με την κοινωνία μας.”»

Σας ευχαριστώ και γεια σας

Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Αγαπητέ φίλε μας Wakola,

Είμαστε οι μαθητές της Ε΄ τάξης του δημοτικού σχολείου Ριζού. Η τάξη μας αποτελείται από 14 μαθητές. Το σχολείο μας έχει έξι αίθουσες και ένα γραφείο. Είναι πέτρινο και μεγάλο. Έχει μεγάλη αυλή, πολλά παγκάκια, ψηλά δέντρα, ένα γήπεδο του μπάσκετ, ένα γήπεδο του βόλεϊ και ένα γήπεδο ποδοσφαίρου.

Στον ελεύθερο χρόνο μας κάνουμε αγγλικά στο φροντιστήριο και ύστερα παίζουμε κρυφτό και κυνηγητό.

Το χωριό μας έχει περίπου 1.500 κατοίκους, είναι κεντρικό και έχει πολλά μαγαζιά και 3 παιδικές χαρές. Μερικοί από τους γονείς και τους παππούδες μας ασχολούνται με τη γεωργία. Η εκκλησία του χωριού είναι κοντά στο σχολείο και είναι μεγάλη. Το γήπεδο του χωριού μας είναι ωραίο, μεγάλο, έχει ωραίο καταπράσινο γρασίδι και μεγάλα τέρματα.

Οι δικές μας ημέρες τις εβδομάδος είναι οι εξής: Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή.

Με αγάπη

Οι μαθητές και οι μαθήτριες της Ε΄ τάξης.

Β΄ ΤΑΞΗ
ΤΟ ΜΗΛΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΙΛΙΑΣ
«ΦΙΛΙΑ ΕΙΝΑΙ ΓΙΑ ΜΕΝΑ...»

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ (Β΄ ΜΕΡΟΣ)

Με αφορμή το απόσπασμα από το βιβλίο του Ηλία Βενέζη «ΑΙΟΛΙΚΗ ΓΗ», το οποίο διαβάσαμε στο μάθημα της Γλώσσας και το οποίο αναφερόταν στους πρόσφυγες της Μικρασιατικής Καταστροφής, οι μαθητές της ΣΤ΄ τάξης πήραν συνεντεύξεις από συγγενικά τους πρόσωπα (παππούδες, γιαγιάδες, θείους) που έχουν καταγωγή από τη Μικρά Ασία, για να μάθουν περισσότερα πράγματα για τη ζωή των παππούδων τους εκεί και για τον ξεριζωμό. Αυτές τις συνεντεύξεις θα παραθέσουμε στο σημερινό και στα επόμενα φύλλα της εφημερίδας μας.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ ΜΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πώς λέγεστε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Λέγομαι Φαντίδου Παρασκευή.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πού γεννήθηκαν οι γονείς σας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Οι γονείς μου γεννήθηκαν στην Κερασούντα του Πόντου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Από ποιο μέρος ήρθαν οι γονείς σας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Οι γονείς μου ήρθαν από τον Πόντο.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ζούσαν ειρηνικά με τους Τούρκους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ναι, στην αρχή ζούσαν ειρηνικά. Μετά έγινε ανταλλαγή πληθυσμών.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Σε τι ηλικία έφυγαν οι γονείς σας από τον Πόντο και ήρθαν στην Ελλάδα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η μαμά μου ήταν 8 χρονών και ο μπαμπάς μου 10.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι συνέβη και έφυγαν από τον τόπο τους;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Έγινε πόλεμος μεταξύ των Τούρκων και των Ελλήνων και έπρεπε να φύγουν για την Ελλάδα.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πώς έφτασαν στην Ελλάδα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στην Ελλάδα έφτασαν με πλοίο.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Οι γονείς σας ήθελαν να γυρίσουν στην Ελλάδα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ήθελαν αλλά δεν μπορούσαν οικονομικά και γι' αυτό την πατρίδα τους πάντα την είχανε στα όνειρά τους.

Παπαδοπούλου Νένα (ΣΤ΄ Τάξη)

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΟΥ**ΦΩΤΕΙΝΗ**

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πως λέγεστε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Φωτεινή Σελίδου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πότε γεννηθήκατε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Το 1906.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Από πού είστε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: ατάγομαι από το χωριό Σενετσένι της επαρχίας Αντρέ του Πόντου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Σε ποια ηλικία φύγατε από τον τόπο σας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Από τον τόπο μου έφυγα 15 χρονών.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι συνέβη και φύγατε από το Πόντο;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Τι συνέβη; Αχ! ο Τούρκικος στρατός μας επιτέθηκε. Τότε θυμάμαι ότι άρχισαν να χτυπούν την μάνα μου. Εγώ ήμουν μικρή και δεν καταλάβαινα τι γινόταν .

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι ηλικία είχατε όταν έγιναν όλα αυτά;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ήμουν 6-7 χρονών.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Σας πλήγωσε αυτό;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στενοχωρήθηκα και πληγώθηκα πολύ.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Από τον Πόντο με τι φύγατε και φτάσατε ως την Πόλη;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Με τα καράβια

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ήταν Ελληνικά καράβια;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ναι

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πόσοι ήσαστε μες τα καράβια;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Πολλοί.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Είχατε αδέρφια;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ναι, ήμαστε πέντε αδέρφια.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ο σύζυγος σας από ποιο μέρος του Πόντου ήταν;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Από το Γουζούχ.

Κυρία Φωτεινή ευχαριστώ πολύ για τις πληροφορίες που μου δώσατε. Γειά σας.

Ανδρεάδου Βερόνικα (ΣΤ΄ Τάξη)

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΠΠΟΥ ΜΟΥΚΩΣΤΑ ΗΛΙΑΔΗ

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποια χρονιά ήρθε ο πατέρα σας και πόσο χρονών ήτανε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ήρθε το 1922 και ήτανε 22 χρονών.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Με τι ταξίδεψε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στην αρχή πήγε στο λιμάνι της Τουρκίας που η ονομασία του ήτανε Σκεντερούν και πήρε το καράβι. Έπειτα έφτασε στην Πελοπόννησο και προχώρησε και έφτασε στην Θεσσαλονίκη, στο χωριό Χαμορkiόι. Εκείνη τη χρονιά όμως υπήρχε στη περιοχή η αρρώστια ελονοσία. Έτσι αναγκαστικά έφυγε και πήγε στην κορυφή του Βερμίου, στο χωριό Άγιος Παύλος (με παλιά ονομασία Κουτσούφ). Μετά λόγω του κρύου αλλά και φτώχιας έφυγε και ήρθε στο Ριζό.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι πήρε μαζί του;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Πήρε μόνο τα πιο απαραίτητα που ήτανε οι κάλτσες και τα ρούχα του.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πόσες μέρες έκανε για να έρθει στην Ελλάδα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Έκανε 3 – 4 μέρες.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ήθελε να φύγει;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Δεν ήθελε να φύγει, αλλά, αφού οι Τούρκοι τους σκοτώνανε, έπρεπε να φύγει .

ΕΡΩΤΗΣΗ: Αφού ήρθε στην Ελλάδα που έμεινε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Στην αρχή έμεινε σε σπίτια από καλάμια και μετά έκτισε σπίτι από χώμα και άχυρο.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι δυσκολίες αντιμετώπισε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Οι δυσκολίες ήτανε ότι δεν είχε νερό, ηλεκτρικό ρεύμα, κάρα, χρήματα, γενικά είχε μεγάλη φτώχια .

ΕΡΩΤΗΣΗ: Είχε καλές σχέσεις με τους κατοίκους της περιοχής;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Τον ήθελαν, γιατί δεν έκανε κακό.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Θα ήθελε να επισκεφτεί το σπίτι του στην Μικρά Ασία;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ναι, θα ήθελε, γιατί πάντα ονειρευότανε το σπίτι στο οποίο έμειναν συγγενείς του, οι παππούδες του και οι γιαγιάδες.

Ηλιάδου Βαρβάρα (ΣΤ΄ Τάξη)

ΑΝ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

Αν όλα τα παιδιά της Γης
πιάναν γερά τα χέρια
κορίτσια, αγόρια στη σειρά
και στήνανε χορό,
ο κύκλος θα γινότανε
πολύ πολύ μεγάλος
κι ολόκληρη τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ.

Αν όλα τα παιδιά της Γης
φώναζαν τους μεγάλους
κι αφήναν τα γραφεία τους
και μπαίναν στο χορό,
ο κύκλος θα γινότανε
ακόμα πιο μεγάλος
και δυο φορές τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ.

Θα 'ρχόνταν τότε τα πουλιά,
θα 'ρχόνταν τα λουλούδια,
θα 'ρχότανε και η άνοιξη
να μπει μες στο χορό
κι ο κύκλος θα γινότανε
ακόμα πιο μεγάλος
και τρεις φορές τη Γη μας
θ' αγκάλιαζε θαρρώ.

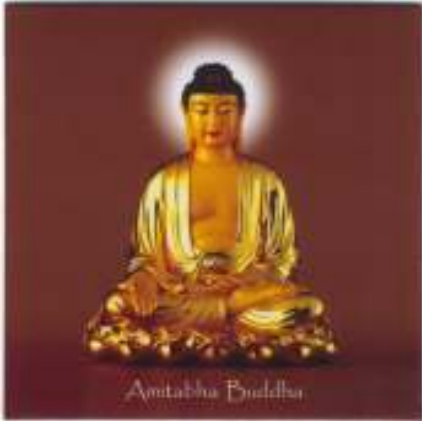
Γιάννης Ρίτσος

(Για την αντιγραφή Παπαδοπούλου Κατερίνα Ε΄ Τάξης)

ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ (Β΄ ΜΕΡΟΣ)**ΒΟΥΔΙΣΜΟΣ**

Βουδισμό ονομάζουμε τη θρησκεία και φιλοσοφική διδασκαλία του Βούδα. Με τον όρο του Βουδισμού εννοείται μια από τις μεγάλες θρησκείες του κόσμου. Οι άνθρωποι που πιστεύουν στο Βούδα, ονομάζονται Βουδιστές.

Στην Κίνα για τους Βουδιστές κατά τον κύριο λόγο Κινέζους, η πιο σημαντική γιορτή, είναι η έλευση της νέας χρονιάς.

Ο Βουδισμός είναι η θρησκεία που βασίζεται στη διδασκαλία του Βούδα και έχει πάρα πολλούς οπαδούς. Παραδέχεται τη μετενσάρκωση, δηλαδή ότι μετά το θάνατο η ψυχή περνά σε ένα ανώτερο ή σε ένα κατώτερο ζώο, ή ακόμα και σε ένα φυτό, ανάλογα με τις καλές ή τις κακές πράξεις της προηγούμενης ζωής. Αυτός ο κύκλος των μετενσαρκώσεων επαναλαμβάνεται πολλές φορές μέχρις ότου κατανικηθεί κάθε επιθυμία. Τότε η ψυχή χάνει την ατομικότητά της και μπαίνει στη Νιρβάνα, στη λησμονία, στη ανυπαρξία και μακαριότητα. Για να φτάσει κανείς εκεί, πρέπει να ακολουθήσει τη διδασκαλία του Βούδα. Βέβαια η διδασκαλία του Βούδα ήταν δύσκολο να κατανοηθεί από τον πολύ κόσμο και γι' αυτό στην αρχή είχε πολλούς οπαδούς ανάμεσα στους καλλιεργημένους αριστοκράτες.

Δυστυχώς οι οπαδοί τους σιγά – σιγά λησμόνησαν την ουσία της διδασκαλία τους, που ήταν η αγάπη, η ταπεινοφροσύνη και τη μετριοπάθεια και αντί να ακολουθήσουν τους λόγους του θεοποίησαν το Βούδα και την διδασκαλία του και την αντικατέστησαν με μια μεγάλη και περίπλοκη τυπολατρία. Έτσι η θρησκεία αλλοιώθηκε τόσο ώστε ύστερα από 500 χρόνια περίπου ο ίδιος ο Βούδας δεν θα την αναγνώριζε πια. Θεωρητικά η θρησκεία του Βούδα τονίζει την σπουδαιότητά του να γίνει κανείς τέλειος. Γενικά η θρησκεία αυτή διακρίνεται για το φιλοσοφικό της περιεχόμενο και την ηθική διδασκαλία της.

Αθανασιάδου Κορίνα, Παπαδοπούλου Νένα, Σελίδου Στεφανία (ΣΤ΄ Τάξη)

ΜΩΑΜΕΘΑΝΙΣΜΟΣ

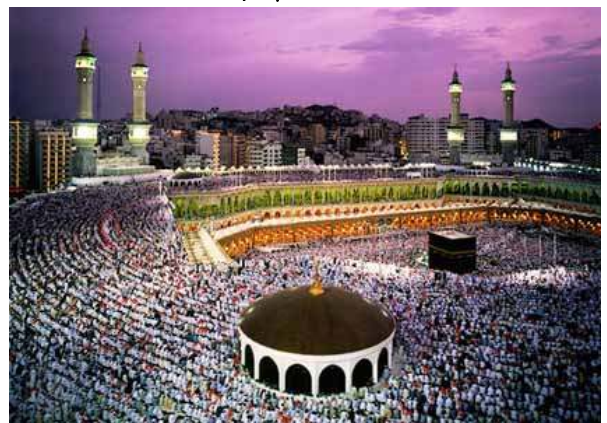
Μωαμεθανισμός ή Ισλαμισμός. Θρησκεία που εμφανίστηκε τον 7^ο αιώνα στην Αραβία με ιδρυτή τον Μωάμεθ (570-632 μ.Χ.) στον οποίο αποκαλύφθηκε με θεϊκό θέλημα διαμέσου του Αγγέλου Τλαμπρά ιλ (Γαβριήλ).

Ο Μωαμεθανισμός παρουσιάστηκε σαν συμπλήρωμα στοιχείων του Ιουδαϊσμού, του Χριστιανισμού και πολλών άλλων αραβικών δοξασιών.

Σε σύντομο χρονικό διάστημα ο Μωάμεθ, χάρη στη νέα θρησκεία, κατόρθωσε να πετύχει την εθνική ενότητα και το 630 κατέλαβε τη Μέκκα. Εισχώρησε στην Παλαιστίνη, στην Αρμενία, στη Συρία, στην Κίνα, στην Αφρική, στην Ευρώπη κ.α.

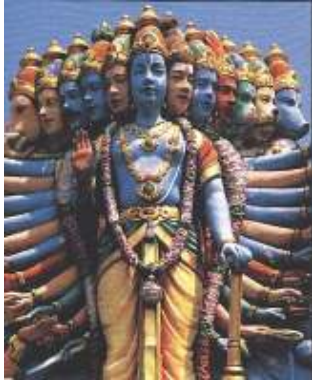
Οι μωαμεθανοί πιστεύουν στο κοράνι και οι υποχρεώσεις τους είναι πέντε:

1. Το πιστεύω που κλείνεται σ' αυτή τη φράση «Ένας είναι ο Αλλάχ, και προφήτης αυτού, ο Μωάμεθ».
2. Να προσεύχεται ο πιστός πέντε φορές τη μέρα με το πρόσωπο στραμμένο προς τη Μέκκα και επίσημα κάθε Παρασκευή στο τζαμί, αφού κάνει ορισμένους καθαρμούς.
3. Να νηστεύει το μήνα του Ραμαζανιού από την ανατολή ως τη δύση του ηλίου, για να μπορέσει ύστερα καθαρμένος να γιορτάσει τη γιορτή του Μπαϊράμ.

4. Μια φορά τουλάχιστον στη ζωή του πρέπει να πάει στην Μέκκα, το ιερό τέμενος του «Κοάβα».
5. Να προσφέρει τη νόμιμη ελεημοσύνη (ένα είδος φόρου) για αγαθοεργούς σκοπούς.

Κελεσίδης Αντώνης, Ανδρεάδου Βερόνικα, Φαντίδου Δήμητρα (ΣΤ΄ Τάξη)

ΙΝΔΟΥΙΣΜΟΣ

Από την εποχή της εμφάνισης των Αρίων (1500 π.Χ.) μέχρι τον 4^ο αιώνα π.Χ. υπάρχει ένα μεγάλο ιστορικό κενό λόγω της έλλειψης ιστορικών τεκμηρίων. Τότε διαμορφώθηκαν οι δύο μεγάλες θρησκείες, ο

Βραχμανισμός (Ινδουισμός) και ο Βουδισμός. Ο Βραχμανισμός είναι η αρχαιότερη από τις μεγάλες παγκόσμιες θρησκείες. Αυτή η θρησκεία ως τρόπο ζωής και ως θεωρία, είναι πολυσύνθετη με αντικρουόμενα μεταξύ τους στοιχεία, που ξεκινούν από αφελείς αφηγήσεις των χωρικών και φτάνουν μέχρι τη δυσνόητη λογική των φιλοσόφων. Ο

Βραχμανισμός ή Ινδουισμός είναι η πρώτη θρησκεία του λαού της Ινδίας. Οι πιστοί του Ινδουισμού λέγονται Ινδουιστές. Οι Ινδουιστές πιστεύουν στον Ασράμ. **Βραχμανισμός** είναι η επίσημη ονομασία της ινδικής θρησκείας. Ετυμολογικά, ο όρος προέρχεται από την ονομασία της κάστας των Ινδών ιερέων ή βραχμάνων (στα σανσκριτικά «Μπράχμανα») και χρησιμοποιείται από την πρώτη χιλιετία π.Χ., όταν η κάστα των ιερέων απέκτησε την κοινωνική της θέση. Ο όρος **Ινδουισμός** είναι ξενικός, αλλά είναι αυτός που έχει επικρατήσει. Ετυμολογικά προέρχεται από τον ποταμό Ινδό και χρησιμοποιήθηκε αρχικά από τους μουσουλμάνους που έφταναν στην Ινδία για να προσδιορίσει τους μη μουσουλμάνους Ινδούς. Οι διδάσκαλοι του Ινδουισμού λέγονται Γκουρού.

**Θεοδώρου Θανάσης, Μουχτάρης Γιώργος,
Παπαδόπουλος Θεωδωρής, Φαντίδης Ραφαήλ
(ΣΤ΄ Τάξη)**

ΜΗ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

Το **πετρέλαιο** που μερικές φορές στην καθημερινή γλώσσα αποκαλείται και **μαύρος χρυσός** ή **τσάι του Τέξας**, είναι ένα παχύρρευστο, μαύρο ή βαθύ καφετί ή πρασινωπό υγρό ορυκτό, που αποτελεί και τη σπουδαιότερη σήμερα φυσική πηγή ενέργειας.

Προέλευση

Περί της ερμηνείας της δημιουργίας του πετρελαίου υπάρχουν πολλές και μάλιστα αλληλοσυγκρουόμενες θεωρίες. Παλαιότερα παραδέχονταν οι χημικοί και γεωλόγοι ερευνητές του αντικειμένου ότι το πετρέλαιο σχηματίστηκε από ανθρακομεταλλικές ενώσεις, τα λεγόμενα καρβίδια, όπως ακριβώς από το ανθρακαργίλιο που σχηματίζεται το μεθάνιο, από το ανθρακασβέστιο το ακετυλένιο, και από άλλα καρβίδια άλλοι κατώτεροι υδρογονάνθρακες όπως αυτοί που απαντώνται στο πετρέλαιο. Αν και η θεωρία αυτή ανάγει στη δημιουργία του πετρελαίου από ανόργανες πρώτες ύλες, είναι πράγματι ευφυής, παρά ταύτα σήμερα έχει σχεδόν τελείως εγκαταλειφθεί. Δύο από τους ισχυρότερους λόγους που αποτελούν τα επίμαχα και ισχυρά επιχειρήματα υπέρ της ακολουθούμενης σύγχρονης θεωρίας είναι η παρουσία αζωτούχων ενώσεων αφενός, και η εμφάνιση οπτικής στροφικής ικανότητας ορισμένων πετρελαίων αφετέρου. Η δεύτερη αυτή θεωρία, που είναι και γενικότερα

παραδεκτή ανάγει την δημιουργία του πετρελαίου σε φυτικές και ζωικές πρώτες ύλες.

Ο Γεωλόγος Ποτονιέ ξεκίνησε να δέχεται πως το πετρέλαιο είναι προϊόν αποσύνθεσης ατελέστατων ζωικών και φυτικών οργανισμών που εγκλείστηκαν μέσα στα πετρώματα σε μεγάλο βάθος στη Γη. Οπαδοί αυτού δέχονται επίσης πως οι εν λόγω οργανισμοί ήταν κυρίως θαλάσσιοι (θαλασσόβιοι), ανάλογοι μ' εκείνους που αποτελούν το πλαγκτόν, όπου τα λείψανα αυτών παρασύρθηκαν από θαλάσσια ρεύματα και ανέμους και συγκεντρώθηκαν κατά μεγάλες ποσότητες στους πυθμένες θαλασσίων λεκανών (κόλπων, λιμνοθαλασσών κ.λπ). Οι λεκάνες δε αυτές στη συνέχεια από διάφορες αναστατώσεις της επιφάνειας της Γης αποκλείστηκαν και καταχώθηκαν. Έτσι εκ του αποκλεισμένου αυτού οργανικού υλικού προέκυψε από αποσύνθεση, υπό την επίδραση αναεροβίων βακτηρίων, το πετρέλαιο.

Η θεωρία αυτή βασίστηκε επίσης στο γεγονός ότι στα διάφορα πετρέλαια βρέθηκαν επίσης ίχνη χλωροφύλλης και αιμίνης. Η ύπαρξη των ενώσεων αυτών αποδεικνύει αφενός τη φυτική και ζωική προέλευση, αφετέρου ότι η δημιουργία αυτή έγινε κάτω από ήπια βιολογική δράση, δεδομένου ότι οι ενώσεις αυτές αποσυντίθενται σε θερμοκρασία μεγαλύτερη των 250 βαθμών. Η θεωρία δε αυτή ενισχύεται ακόμη περισσότερο και από το γεγονός ότι τα πετρέλαια σήμερα εντοπίζονται πάντα σε τυπικά

ίζηματογενή πετρώματα που συνοδεύονται και από αλμυρό νερό.

Εξόρυξη

Η εξόρυξη του πετρελαίου γίνεται από ειδικές πυργωτές εγκαταστάσεις, που εγκαθίστανται πάνω στις λεγόμενες πετρελαιοπηγές. Το πετρέλαιο λαμβάνεται μετά από διάτρηση του εδάφους, τη λεγόμενη γεώτρηση, με τη μορφή αρτεσιανού φρέατος όπου το πετρέλαιο σε ορισμένες περιπτώσεις, λόγω των υφιστάμενων πιέσεων, αναβλύζει υπό μορφή πίδακα ύψους πολλών μέτρων. Συνηθέστερα όμως εξάγεται με απάντληση κατόπιν προκαλούμενης πίεσης στην αρχή ύδατος επί του οποίου και επιπλέει το προς εξόρυξη πετρέλαιο.

Συνεπώς υπάρχουν πολλές μέθοδοι αύξησης της παραγωγής πετρελαίου από τις πηγές όπως: με εξακόντιση νιτρογλυκερίνης, ή με εισαγωγή υπό πίεση υδροχλωρικού οξέος ή ακόμα μετά από διαβίβαση αερίων υπό πίεση.

Γενικά το πετρέλαιο από τις πετρελαιοπηγές φέρεται αναμειγμένο με αέρια, νερό καθώς και με μικρές ποσότητες άμμου. Τα μεν αέρια αποχωρίζονται μέσω ενός διαχωριστού και χρησιμοποιούνται είτε προς επανεισαγωγή εντός των πηγών είτε οδηγούνται προς το εμπόριο ως

Φαντίδου Δήμητρα (ΣΤ΄ Τάξη)

ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΗΛΙΑΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η ύπαρξη ζωής στη γη οφείλεται στον ήλιο. Τα φυτά, για την φωτοσύνθεση, χρειάζονται ηλιακό φως. Τα φυτοφάγα ζώα τρέφονται με φυτά, άρα όλα εξαρτώνται από τον ήλιο. Ο άνθρωπος εκμεταλλεύεται την ηλιακή ενέργεια χρησιμοποιώντας ηλιακά ηλεκτρικά στοιχεία,

φυσικά αέρια, είτε, τέλος, διαβιβάζονται εντός απορροφητικού ελαίου, το δε νερό αποχωρίζεται από το πετρέλαιο δια παραμονής του σε δεξαμενές, οπότε και αποχωρίζεται και η άμμος (με καθίζηση). Αν όμως έχει αναμιχθεί το πετρέλαιο με το νερό σαν γαλάκτωμα, τότε είναι απαραίτητο να ακολουθήσουν ιδιαίτερες διεργασίες θέρμανσης, καθώς και χημικές ή ηλεκτρικές μέθοδοι αποχωρισμού του ύδατος. Το καθαρό πλέον ακατέργαστο πετρέλαιο συλλέγεται σε δοχεία ορισμένης χωρητικότητας από τα οποία και οδηγείται σε μεγάλες δεξαμενές από τις οποίες και θ' ακολουθήσει η περαιτέρω κατεργασία του, δηλαδή η διύλιση του με κλασματική απόσταξη.

Μέθοδοι ανακάλυψης

1. Σεισμική μέθοδος.
2. Ηλεκτρική μέθοδος.
3. Ηλεκτρομαγνητική μέθοδος.
4. Σταθμική μέθοδος.
5. Ραδιενεργή μέθοδος.

Χρήση

Χρησιμοποιείται συνήθως για την παραγωγή, μέσω της διύλισης, καυσίμων για μηχανές εσωτερικής καύσης και για το λόγο αυτό είναι μια σημαντική πηγή ενέργειας (στατιστικές παγκόσμιας ενέργειας ΔΟΕ - Διεθνής Οργανισμός Ενεργείας). Είναι επίσης η πρώτη ύλη για πολλά χημικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των διαλυτών, των λιπασμάτων, των φυτοφαρμάκων, καθώς και στα συνθετικά προϊόντα, όπως των πλαστικών και των απορρυπαντικών μέχρι ακόμη και ορισμένων εκρηκτικών υλών. Τα προϊόντα αυτά που προέρχονται απ' το πετρέλαιο λέγονται *πετροχημικά* και ο κλάδος της χημείας που ασχολείται με την ανάπτυξή τους πετροχημεία.

- Το πετρέλαιο (υγρό καύσιμο), μαζί με τους γαιάνθρακες, (στερεό καύσιμο) και το φυσικό αέριο, (αέριο καύσιμο), αποτελούν τα ορυκτά καύσιμα.

πλαίσια ηλιακών κυψελίδων και γιγάντια κάτοπτρα. Έτσι θερμαίνεται νερό και παράγεται ηλεκτρική ενέργεια. Η εκμετάλλευση της ηλιακής ενέργειας έχει πάρα πολλά θετικά στοιχεία, γιατί θα υπάρχει για πάντα και δεν μολύνει καθόλου την ατμόσφαιρα της γης. Οι ηλιακές συσκευές όμως κοστίζουν πολύ ακριβά.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ

Ένας τρόπος εκμετάλλευσης της ηλιακής ενέργειας είναι τα ηλιακά ηλεκτρικά στοιχεία. Τα ηλιακά ηλεκτρικά στοιχεία κατασκευάζονται από πυρίτιο. Το πυρίτιο είναι ημιαγωγός και, όταν εμπλουτισθεί με κάποια άλλα κατάλληλα

στοιχεία, επιτρέπει τη ροή των ηλεκτρονίων. Ένα ηλιακό ηλεκτρικό στοιχείο αποτελείται από δύο στρώματα πυριτίου, ένα εμπλουτισμένο με θετικά ιόντα και ένα με αρνητικά. Όταν το ηλιακό φως πέφτει στην πάνω επιφάνεια, ελευθερώνονται ηλεκτρόνια, τα οποία συλλέγονται από ένα πλέγμα αγωγών που υπάρχουν και στις δύο επιφάνειες. Όταν συνδεθεί το στοιχείο με ένα ηλεκτρικό κύκλωμα, τα ηλεκτρόνια κινούνται από την αρνητική προς τη θετική επιφάνεια δημιουργώντας ηλεκτρικό ρεύμα.

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΕΜΩΝ

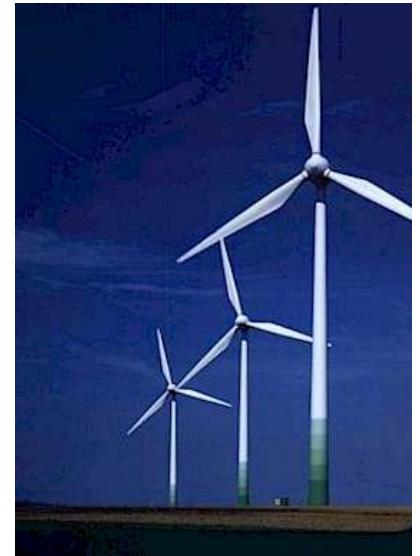
Οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τον άνεμο εδώ και εκατοντάδες χρόνια. Το πρώτο μεταφορικό μέσο χωρίς μυϊκή δύναμη ήταν τα ιστιοφόρα. Το επόμενο στάδιο εκμετάλλευσης ήταν οι ανεμόμυλοι. Οι αγρότες χρησιμοποιούσαν ανεμόμυλους, για να αλέθουν το σιτάρι και για να αποστραγγίζουν ή για να αρδεύουν τις καλλιέργειές τους. Με την ανάπτυξη νέων πηγών ενέργειας οι άνθρωποι σταμάτησαν να χρησιμοποιούν τους ανεμόμυλους. Αλλά με την ενεργειακή κρίση, οι μηχανικοί χρησιμοποιώντας νέες τεχνολογίες και υλικά, αξιοποιούν και πάλι τη ενέργεια των ανέμων, με νέα είδη ανεμόμυλων.

ΑΝΕΜΟΓΕΝΝΗΤΡΙΕΣ

Για την εκμετάλλευση της ενέργειας των ανέμων, και παλιά και σήμερα, χρησιμοποιούνται ανεμόμυλοι. Οι ανεμόμυλοι

όμως σήμερα δεν χρησιμοποιούνται, για να αλέθουν σιτάρι ή να αρδεύουν καλλιεργήσιμες εκτάσεις, αλλά για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας (ανεμογεννήτριες).

Η ταχύτητα του ανέμου είναι συνήθως μικρή και γι' αυτό είναι δύσκολο να αξιοποιηθεί όλη η ενέργεια που μεταφέρει ο άνεμος. Ακόμα και οι σημερινές μοντέρνες και τεράστιες ανεμογεννήτριες παράγουν ηλεκτρική ενέργεια αρκετή

για λίγα μόνο σπίτια. Για να παραχθεί η ενέργεια που παράγεται σε έναν απλό σταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, χρειάζονται περίπου 1.000 μεγάλες ανεμογεννήτριες.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Τα περιστρεφόμενα πτερύγια της ανεμογεννήτριας δίνουν κίνηση σε έναν άξονα. Για να χρησιμοποιηθεί η ενέργεια που παράγεται, η μηχανική κίνηση της ανεμογεννήτριας μετατρέπεται στην πιο διαδεδομένη μορφή ενέργειας, σε ηλεκτρική ενέργεια. Η περιστροφή των πτερύγιων, με ένα σύστημα από γρανάζια και άξονες, δίνει κίνηση σε μια ηλεκτρογεννήτρια ή σε έναν εναλλάκτη. Το ηλεκτρικό ρεύμα που παράγεται, ή καταναλώνεται αμέσως ή αποθηκεύεται σε συσσωρευτές για μελλοντική χρήση.

Στις μικρές ανεμογεννήτριες συνήθως χρησιμοποιούνται τρία πτερύγια, στις μεγάλες δύο. Τα πτερύγια κατασκευάζονται από ειδικά κράματα αλουμινίου ή από ανθρακονήματα.

ΓΕΩΘΕΡΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η γη ήταν μια πύρινη σφαίρα. Σήμερα η επιφάνειά της είναι ψυχρή και σκληρή, αλλά το εσωτερικό της γης εξακολουθεί να είναι θερμό. Ειδικά στις ηφαιστιογενείς περιοχές, αναβλύζει λάβα από το εσωτερικό της γης. Σε αυτές τις περιοχές υπάρχουν επίσης πηγές θερμού νερού και θερμοπίδακες γκέϋζερ. Οι θερμοπίδακες είναι πηγές ατμού και ζεστού νερού και η θερμική τους ενέργεια είναι εκμεταλλεύσιμη. Το θερμό νερό και ο ατμός χρησιμοποιούνται για

θέρμανση και παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος. Παράγουν δηλαδή την λεγόμενη γεωθερμική ενέργεια.

ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Οι μηχανικοί χρησιμοποιούν την γεωθερμική ενέργεια με γεωτρήσεις στα πετρώματα των ηφαιστιογενών περιοχών όπου υπάρχουν παγιδευμένα ατμός και θερμό νερό. Ο ατμός μπορεί να μεταφερθεί με σωληνώσεις για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος ή για χρήση στη βιομηχανία. Σε περιοχές όπου υπάρχουν πολύ θερμά πετρώματα αλλά δεν υπάρχουν ρήγματα για να εισχωρήσει το νερό, οι μηχανικοί κατασκευάζουν τεχνητά. Με μια γεώτρηση φθάνουν στα θερμά πετρώματα και δημιουργούν ρωγμές, ώστε να μπορεί να περνά το νερό. Το νερό θερμαίνεται, καθώς περνά μέσα από το θερμό πέτρωμα. Ο ατμός φθάνει στην επιφάνεια της γης μέσα από μια άλλη γεώτρηση.

ΠΟΣΟ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ

Η γεωθερμική ενέργεια χρησιμοποιείται από τον άνθρωπο εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Στις Η.Π.Α, στο Αϊντάχο, για την θέρμανση των σπιτιών χρησιμοποιείται νερό από θερμές πηγές από το 1900. Στο Λαντερέλλο της Ιταλίας παράγεται ηλεκτρικό ρεύμα από γεωθερμικό

Σμερτσίδου Χρύσα, Φαντίδου Δήμητρα, Φαντίδης Ραφαήλ (ΣΤ΄ Τάξη)

ατμό από το 1904 μέχρι και σήμερα. Σήμερα υπάρχουν περισσότερες από 150 εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας σε όλο τον κόσμο. Μεγάλες εγκαταστάσεις

υπάρχουν στην Καλιφόρνια και στην Νέα Ζηλανδία όπου το ένα δέκατο της ηλεκτρικής ενέργειας παράγεται από γεωθερμικές πηγές.

Η γεωθερμική ενέργεια αξιοποιείται και στην Ισλανδία, από ένα ηφαιστειογενές νησί. Χρησιμοποιείτε για τη θέρμανση των κατοικιών, των βιομηχανικών εγκαταστάσεων και για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Τα μόνα υλικά που υπάρχουν στη γη είναι αυτά που μπορούμε να πάρουμε από το έδαφος, το νερό και τον αέρα. Ίσως στο μέλλον μπορέσουμε να πάρουμε πρώτες ύλες από τους άλλους πλανήτες. Λογικό είναι να μην πετάμε ως άχρηστα τα πράγματα που χρησιμοποιήσαμε μόνο μια φορά, αλλά να τα χρησιμοποιούμε όσο το δυνατόν περισσότερες φορές, ή να ξαναχρησιμοποιήσουμε τα υλικά από τα οποία κατασκευάστηκαν. Αυτό δεν εξοικονομεί μόνο πρώτες ύλες αλλά και ενέργεια. Ορισμένα από τα υλικά που ήδη ξαναχρησιμοποιούνται με τη διαδικασία αυτής της ανακύκλωσης, είναι το αλουμίνιο, το γυαλί, το χαρτί κ.α.

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Όλο και περισσότεροι οργανισμοί κτίζουν εγκαταστάσεις όπου γίνεται επεξεργασία των σκουπιδιών που πετούν τα νοικοκυριά. Το κόστος κατασκευής είναι πολύ μεγάλο, αλλά αποδίδουν πολύ σύντομα και υπάρχει σημαντικό κέρδος από τα υλικά που ανακτώνται. Επίσης γίνεται σημαντική οικονομία στα καύσιμα, γιατί τα σκουπίδια δεν είναι πλέον απαραίτητο να μεταφερθούν σε απομακρυσμένες περιοχές και να θαφτούν. Σε μια τυπική εγκατάσταση αυτού του είδους, τα σκουπίδια μεταφέρονται πάνω σε έναν κυλιόμενο ιμάντα. Διάφορες συσκευές χρησιμοποιούνται, για να

ξεχωρίσουν και να αφαιρέσουν τα διαφορετικά υλικά, καθώς κινούνται. Ένας ισχυρός μαγνήτης αφαιρεί τα μεταλλικά αντικείμενα. Ένας ισχυρός ανεμιστήρας αφαιρεί τα υλικά που έχουν μικρό βάρος, όπως το χαρτί. Συνήθως αυτό το χαρτί είναι αναμειγμένο με άλλα απορρίμματα, οπότε δεν μπορεί να ανακυκλωθεί. Γι' αυτό καίγεται και θερμαίνει το νερό, το οποίο χρησιμοποιείται στα σπίτια και στα

εργοστάσια των γύρω περιοχών.

ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Το περισσότερο χρησιμοποιούμενο μέταλλο είναι ο χάλυβας. Κάθε χρόνο χρησιμοποιούνται εκατοντάδες εκατομμύρια τόνοι χάλυβα. Κάθε χρόνο επίσης πετάμε τεράστιες ποσότητες από τα προϊόντα που έχουμε κατασκευάσει από τον χάλυβα, για παράδειγμα τα χιλιάδες παλιά αυτοκίνητα. Όλα αυτά τα άχρηστα αντικείμενα αποτελούν μια πολύ καλή πηγή όχι μόνο χάλυβα αλλά και νικελίου. Στη μεταλλοβιομηχανία η ανακύκλωση των πρώτων υλών χρησιμοποιείται ευρύτατα και είναι πολύ σημαντική. Η μισή από την ποσότητα του μετάλλου που χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη, προέρχεται από ανακυκλωμένα μέταλλα. Η ανακύκλωση χρησιμοποιείται και στην αλουμινοβιομηχανία και στη βιομηχανία γυαλιού. Ειδικά με την ανακύκλωση του αλουμινίου εξοικονομούνται τεράστια ποσά

Παπαδοπούλου Νένα (ΣΤ΄ Τάξη)

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Οι άνθρωποι πάντοτε είχαν την ανάγκη να μετρούν. Στα βάθη της προϊστορίας αυτή η ανάγκη καλυπτόταν είτε μετρώντας στα δάχτυλα, είτε χαράζοντας γραμμές πάνω σε κόκαλα. Ήδη, όμως, πριν από 4.000 περίπου χρόνια οι πρώτοι πολιτισμοί είχαν διαμορφώσει προχωρημένα συστήματα αρίθμησης για να κρατούν λογαριασμό για τις εμπορικές συναλλαγές, για τους κύκλους των άστρων και για άλλα ζητήματα. Τα χειροκίνητα υπολογιστικά όργανα έκαναν την εμφάνισή τους μερικές χιλιετίδες αργότερα. Σήμερα πια, μπορούμε να κάνουμε υπολογισμούς τρομακτικά πολύπλοκους – αλλά κι ένα πλήθος από εργασίες που φαινομενικά δεν σχετίζονται με τους αριθμούς – χάρη στους περίτεχνους “ηλεκτρονικούς εγκέφαλους” που ονομάζονται υπολογιστές.

Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής είναι μια μηχανή κατασκευασμένη περισσότερο από ηλεκτρονικά, ηλεκτρικά αλλά και μερικά μηχανικά συστήματα με σκοπό να υπολογίζει. Είναι ένα αυτοματοποιημένο ηλεκτρονικό ψηφιακό επαναπρογραμματιζόμενο σύστημα γενικής χρήσης, το οποίο μπορεί να επεξεργάζεται δεδομένα βάσει ενός συνόλου προκαθορισμένων οδηγιών – εντολών που ονομάζονται πρόγραμμα.

Οι Η/Υ, με βάση την τεχνολογική τους εξέλιξη τα τελευταία πενήντα χρόνια κατατάσσονται στις ακόλουθες γενιές:

Τη πρώτη γενιά, που εμφανίζεται στα μέσα της δεκαετίας του ‘40 και χαρακτηρίζεται από τη χρήση λυχνιών, μεγάλες φυσικές διαστάσεις και χαμηλές ταχύτητες (χρόνος κύκλου μνήμης της τάξεως των 100 – 200 μsec).

Τη δεύτερη γενιά, που αρχίζει στο τέλος της δεκαετίας του ‘50, και η οποία χρησιμοποιεί transistors αντί λυχνιών, έχει μικρότερο όγκο και πολύ βελτιωμένες ταχύτητες (χρόνος κύκλου μνήμης 4 – 5 μsec).

ενέργειας, γιατί η εξαγωγή του αλουμινίου από το βωξίτη είναι μια διαδικασία που καταναλώνει μεγάλες ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας.

ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Η μισή ποσότητα των απορριμμάτων ενός σπιτιού είναι από υλικά, τα οποία μπορούν να ανακυκλωθούν. Συνήθως είναι χαρτί, γυαλί, πλαστικό, μεταλλικά αντικείμενα και τροφή. Στις περισσότερες χώρες γίνεται κυρίως η ανακύκλωση του χαρτιού και του γυαλιού. Σε αρκετές πόλεις υπάρχουν «κάδοι γυαλιού», όπου οι πολίτες μπορούν να πετούν τα άδεια γυάλινα μπουκάλια. Σε πολλές περιοχές μαζεύουν επίσης τις παλιές εφημερίδες. Η ανακύκλωση του χαρτιού σημαίνει ότι θα μειωθεί ο αριθμός των δέντρων που θα κοπούν, για να παραχθεί χαρτί.

Την τρίτη γενιά, που εμφανίζεται στα μέσα της δεκαετίας του ‘60 και η οποία χαρακτηρίζεται από την χρήση ολοκληρωμένων κυκλωμάτων, με συνέπεια τη δραστική μείωση όγκου και κόστους, την περαιτέρω αύξηση της ταχύτητας, αφού ο κύκλος

μνήμης είναι πια της τάξεως του 1 μsec, και τη δυνατότητα των κατασκευαστών για μαζική παραγωγή Η/Υ.

Την τέταρτη γενιά, που εμφανίζεται στις αρχές της δεκαετίας του ‘70 και η οποία χαρακτηρίζεται από την περαιτέρω τεχνολογική εξέλιξη, στον τομέα των ολοκληρωμένων κυκλωμάτων. Η εξέλιξη αυτή οδήγησε στην κατασκευή των ολοκληρωμένων κυκλωμάτων υψηλής πυκνότητας (VLSI). Σε αυτά οφείλουν την ανάπτυξή τους οι μικροϋπολογιστές. Η γενιά αυτή καταλαμβάνει χρονικά και τη δεκαετία του ‘80, κατά τη διάρκεια της οποίας έχουμε σημαντικές εξελίξεις και στον τομέα

της Τεχνητής Νοημοσύνης και των επικοινωνιών υπολογιστών. Οι εξελίξεις αυτές, καθώς και η τεράστια εξάπλωση και η περαιτέρω εξέλιξη των μικροϋπολογιστών, σηματοδότησαν την είσοδο, στις

αρχές της παρούσας δεκαετίας, στην πέμπτη γενιά Η/Υ.

Εκτός από τους ψηφιακούς υπολογιστές πέμπτης γενιάς, που κυριάρχησαν στην έρευνα και εισέβαλαν κυριολεκτικά στην επιστήμη, στην εκπαίδευση, στη διοίκηση, στη βιομηχανία, στο εμπόριο και στην ιδιωτική κατοικία, παραμένει, σε ορισμένα

Γρηγοριάδης Γιώργος, Θεοδώρου Θανάσης, Παπαδόπουλος Θεοδωρής, Ταρπάνης Γιάννης, Φαντίδης Ραφαήλ (ΣΤ΄ Τάξη)

ΟΙ ΒΙΚΙΝΓΚΣ

Οι Βίκινγκς ήταν Βόρειες φυλές της σκανδιναβικής περιοχής, έμποροι, πειρατές και πολεμιστές που έκαναν πολλές επιδρομές και φάνηκαν στις παράλιες χώρες της Ευρώπης από τον 8^ο αιώνα ως τον 12^ο αιώνα μ.Χ. πάνω σε πλοία με ψηλή πρόρα και πρύμνη με τετράγωνα πανιά που είχαν 20 έως 60 κουπιά και άρχισαν να τις ερημώνουν και να τις κατακτούν. Οι Βίκινγκς ήταν λαός που αγαπούσε

την περιπέτεια και τα θαλασσινά ταξίδια και δεν φοβόταν τον πόλεμο. Γι' αυτό ήρθαν σε σύγκρουση με πολλούς Ευρωπαϊκούς λαούς και προχωρούσαν συνεχώς αναζητώντας νέα εδάφη. Έτσι έφτασαν μέχρι την Βόρεια Αμερική. Είχαν φτάσει από τα 982 μ.Χ. με πλοία στη Γροιλανδία, όπου και εγκαταστάθηκαν. Ο περίφημος αρχηγός των Βίκινγκς, ο Λάιφ, ανακάλυψε στα 1000 μ.Χ. τη

Παπαδοπούλου Νένα, Σεμερτσίδου Χρυσούλα, Φαντίδου Δήμητρα (ΣΤ΄ Τάξη)

ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΛΕΜΕ;

«Αλλα τα μάτια του λαγού κι άλλα της κουκουβάγιας»

Οι κυνηγοί υποστηρίζουν ότι η ουσιαστική διαφορά οπτικής ανάμεσα στα δύο ζώα, έγκειται στο ότι ο λαγός κοιτάζει τριγύρω του αλλά έχει θολή εικόνα του αντικειμένου που βλέπει, ενώ η κουκουβάγια έχει διαπεραστικό βλέμμα αλλά κοιτάζει προς μία κατεύθυνση. Του λαγού η ματιά είναι φοβισμένη, ενώ της κουκουβάγιας επιβλητική.

Εξ αυτού ορμώμενος ο λαός, για να τονίσει πως δύο άνθρωποι βλέπουν τα πράγματα από διαφορετική οπτική γωνία ή πως συγκρινόμενοι έχουν διαφορετική αξία λέει «αλλά τα μάτια του λαγού κι άλλα της κουκουβάγιας».

* * *

«Βγήκε στο κλαρί»

Στα τέλη του 19ου αι. και στις αρχές του 20ού οι κάτοικοι της υπαίθρου, κυρίως ορεινών περιοχών, υπέφεραν από τις συχνές επιδρομές των ληστών, που σκοπό είχαν τη λεηλασία, τη διαρπαγή, τις απαγωγές

(Από το βιβλίο της Γιολάντας Τσορώνη – Γεωργιάδη «Γιατί το λέμε έτσι...»)

Παρασκευαΐδου Λαζαρίνα, Σιδηροπούλου Βάσω(ΣΤ΄ Τάξη)

ερευνητικά κέντρα ακόμη, και ένα άλλο είδος υπολογιστών, οι **αναλογικοί υπολογιστές**. Η χρήση των υπολογιστών της κατηγορίας αυτής, καθώς και του συνδυασμού ψηφιακών – αναλογικών, δηλαδή των **υβριδικών υπολογιστών**, περιορίζεται στην επίλυση επιστημονικών προβλημάτων, με πολύ περιορισμένο κύκλο εφαρμογών.

Βίνλαντ και πολλοί σήμερα την παίρνουν για τη Φλώριδα στις ακτές της Βόρειας Αμερικής και τρία χρόνια αργότερα, μια άλλη ομάδα Βίκινγκς έφτασε στο Λαμπραντόρ και στην Νέα Γη. Επιγραφή στη ρουνική γλώσσα, την αρχαία σκανδιναβική, βρέθηκε στον Πειραιά καθώς και στην Ουάσιγκτον χαραγμένη σ' ένα βράχο, στα 900 μ.Χ. Στα 1017 μ.Χ. ο Κανούτος ο Μέγας προσάρτησε την Αγγλία στην Σκανδιναβική του αυτοκρατορία και διαίρεσε τη χώρα σε τέσσερις μεγάλες κομητείες. Στα 1042 μ.Χ. οι Βίκινγκς χάνουν τις κτήσεις τους στην Αγγλία, που έρχεται πάλι στα χέρια της αγγλοσαξονικής δυναστείας.

Οι Βίκινγκς είχαν δικό τους πολιτισμό, αγαπούσαν με πάθος την ελευθερία και την ανεξαρτησία τους και διακρίνονταν για την ωραία σωματική τους διάπλαση και τη ρώμη και για την αυστηρότητα των οικογενειακών τους ηθών.

Ο λαός αυτός πίστευε στο θεό Οντίν.

Όταν πέθαιναν οι αρχηγοί τους, τους έθαβαν μέσα σε πλοία που τα βύθιζαν.

και τους εκβιασμούς. Για εκείνον που έπαιρνε τα βουνά, προκειμένου να ενταχθεί σε μία από τις ληστοσυμμορίες και να υιοθετήσει κατ' επέκταση τον παράνομο τρόπο διαβίωσης των μελών τους, ο λαός έλεγε «βγήκε στο κλαρί», εννοώντας το δάσος, επειδή εκεί έστηναν τα λημέρια τους οι αποκαλούμενοι «Βασιλιάδες των Ορέων».

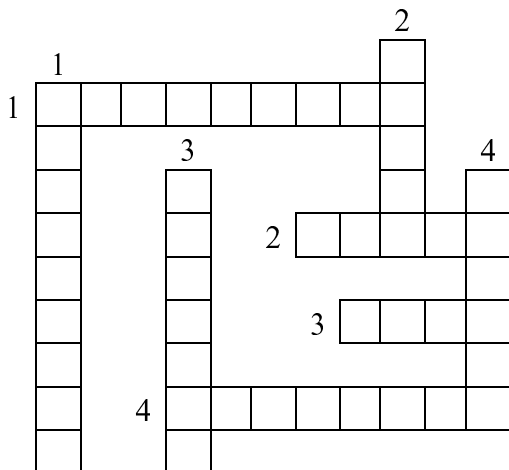
Αργότερα, η φράση παρέπεμπε στον αγωνιστή της Εθνικής Αντίστασης (1941 – 44), που έπαιρνε τα όπλα και ανέβαινε στο βουνό, για να ενισχύσει το άτακτο, εθελοντικό σώμα που προκαλούσε δολιοφθορές στον εχθρό καθώς και σ' εκείνον, που κατά την περίοδο του Εμφυλίου Πολέμου (1946 – 49) τασσόταν στις παράνομες κομμουνιστικές ανταρτικές ομάδες του Δημοτικού Στρατού Ελλάδας. Όταν ομαλοποιήθηκε η πολιτική κατάσταση της χώρας, η φράση «βγήκε στο κλαρί» έμεινε να λέγεται για την ιερόδουλη, αφού η έκδοσή της αντί αμοιβής συνιστούσε δράση ξένη προς τα χρηστά ήθη.

**ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΕ ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ
ΒΡΕΙΤΕ ΤΑ 12 ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ**

A	Z	E	Φ	Λ	Ο	Γ	Ε	P	Α	Ψ	Ω
K	Γ	P	Υ	Π	Λ	N	Σ	Ο	I	Θ	P
Ο	H	Σ	Σ	B	Ψ	Z	P	Π	M	X	Z
P	M	Π	A	Γ	Λ	A	M	A	Σ	T	Υ
N	Π	I	P	Υ	Υ	Ω	A	Δ	X	Ξ	N
T	Ο	A	M	B	P	E	N	Z	X	E	Ω
E	Υ	N	Ο	Σ	A	N	T	Ο	Υ	P	I
Ο	Z	Ο	N	E	B	I	Ο	Λ	I	Z	Ψ
N	Ο	B	I	Γ	Δ	A	Λ	H	Θ	P	X
Σ	Υ	Θ	K	Λ	A	P	I	N	Ο	Σ	Ω
K	K	M	A	Σ	E	I	N	E	H	Σ	Γ
K	I	Θ	A	P	A	Θ	Ο	Z	Θ	Λ	M

(Μαθητές Ε΄ Τάξης)

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Λαϊκό μουσικό όργανο.
2. Όργανο που παίζεται με δοξάρι.
3. Παραδοσιακό ποντιακό και κρητικό μουσικό όργανο.
4. Πνευστό μουσικό όργανο.

ΚΑΘΕΤΑ

1. «Το ... του λοχαγού Κορέλι», μια ταινία.
2. Μεγάλο πληκτροφόρο μουσικό όργανο.
3. Παραδοσιακό σκοτσέζικο μουσικό όργανο.
4. Έγχορδο μουσικό όργανο.

**Σμερτσίδου Χρυσούλα, Φαντίδης Ραφαήλ,
Φαντίδου Δήμητρα (ΣΤ΄ Τάξη)**

Η ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΑ ΤΗΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

- Πνευστό μουσικό όργανο που χρησιμοποιείται στη δημοτική μουσική.
- Έγχορδο μουσικό όργανο.
- Είδος φορητού μουσικού οργάνου.
- Είδος χορού βραζιλιάνικης προέλευσης.
- Το χτυπάμε με τα χέρια και βγάζει ήχο (αντίστροφα).
- Υπάρχει και ηλεκτρική.
- Μεγαλώνει την ένταση από τα μουσικά όργανα.
- Έγχορδο λαϊκό μουσικό όργανο.
- Είδος κρουστού μουσικού οργάνου (αντίστροφα).
- Τραγούδι προς τιμήν θεότητας.
- Είδος πνευστού μουσικού οργάνου που χρησιμοποιείται στο στρατό.
- Έγχορδο λαϊκό μουσικό όργανο (αντίστροφα).
- Αλλιώς το πιάνο.
- Ο μισός τόνος.

Αθανασιάδου Κορίνα, Σελίδου Στεφανία (ΣΤ΄ Τάξη)

ΒΡΕΙΤΕ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ

A	M	N
T	Π	A

Λ	P	O	N
K	A	I	

.....
Παπαδόπουλος Θεοδωρής, Ταρπάνης Γιάννης (ΣΤ΄ Τάξη)

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο δάσκαλος ρωτάει τον Τοτό:

- Πότε είναι καιρός να κόψουμε μήλα από το περιβόλι;
- Όταν λείπει ο περιβολάρης, κύριε!

* * *

- Είσαι ευχαριστημένος με το νέο καθηγητή της Γεωγραφίας, Τάκη;
- Όχι και τόσο πολύ, μπαμπά, γιατί δε φαίνεται να ξέρει πολλά πράγματα κι αυτός. Διαρκώς εμάς ρωτάει!

Γρηγοριάδης Γιώργος, Μουχτάρης Γιώργος (ΣΤ΄ Τάξη)

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

«Οι δυο πνίγουν το λιοντάρι»

Η ένωση δυνάμεων κάνει θαύματα πολλές φορές.

* * *

«Όποιος δε θρέφει γάτα, θρέφει ποντίκια»

Όποιος δεν προσέχει και δεν επιμελείται τις δουλειές του, στο τέλος βγαίνει ζημιωμένος.

* * *

«Τυφλός τυφλόν οδηγάγε κι οι δυο σε λάκκο πέσανε»

Όταν συνεργάζονται δύο ανίκανοι άνθρωποι, δεν μπορούν να φτάσουν κοντά στην επιτυχία. Θα αποτύχουν οπωσδήποτε.

Θεοδώρου Θανάσης, Κελεσιδής Αντώνης (ΣΤ΄ Τάξη)

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

Βενέτικο, πολιτικό
 κι ανηρόγι βαμμένο
 Ξέρει και ψάλει τούρκικα
 και τραγουδεί ρωμαίικα.
 Τι είναι;

(γρoιg oJ)

Κούφιος πλάτανος
 με βροντή μεγάλη.
 Τι είναι;

(γρoσπoιo oJ)

Ιωαννίδου Ιωάννα, Καρυτίδου Ελένη (ΣΤ΄ Τάξη)

ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ 104

ΒΡΕΙΤΕ ΤΙΣ 15 ΜΑΡΚΕΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ: (ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ) ΣΕΒΡΟΛΕΤ, ΦΟΡΝΤ, ΡΕΝΟ, ΜΠΕΕΜΒΕ, ΧΟΝΤΑ, **(ΚΑΘΕΤΑ)** ΜΕΡΣΕΝΤΕΖ, ΝΙΣΑΝ, ΛΑΜΠΟΡΓΚΙΝΙ, ΚΟΡΒΕΤ, ΦΕΡΑΡΙ, ΠΟΡΣΕ, ΒΟΛΒΟ, ΟΠΕΛ, ΤΟΓΙΟΤΑ, ΑΟΥΝΤΙ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ: (ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ) 1. ΠΑΙΝΕΥΩ 2. ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΡΟΣ 3. ΠΟΡΘΟΜΟΣ 4. ΤΙΜΩΡΙΑ **(ΚΑΘΕΤΑ)** 1. ΕΥΡΥΧΩΡΟΣ 2. ΣΚΥΤΑΛΟΔΡΟΜΙΑ 3. ΚΟΤΕΡΟ 4. ΤΣΑΠΑ

Η ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ ΤΩΝ ΘΕΟΦΑΝΙΩΝ: ΘΕΟΣ, ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΟΥΡΑΝΟΣ, ΦΑΝΗΣ, ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ, ΝΕΟΦΩΤΙΣΤΟΣ, ΙΕΡΕΑΣ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

ΒΡΕΙΤΕ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ: ΚΟΜΠΟΡΡΗΜΟΣΥΝΗ, ΣΤΙΛΙΖΑΡΙΣΜΕΝΟΣ

